



**laišakai
lietuviams**

LAPKRITIS 1999 NOVEMBER

NUKRITĘ LAPAI	325	Juozas Vaišnys S J
ADELĖ DIRSYTĖ	328	Ses. Ona Mikailaitė
DVASINGUMAS LIETUVOJE	333	Algirdas Paliokas SJ
PATIEMS KILTI IR KITUS KELTI	337	Antanas Marčiulaitis
SĄŽININGUMO PROBLEMA	342	Alytė Valentukevičiūtė
KOKIE MAN ARTIMESNI KUNIGAI	345	Nijolė Rutkauskienė
NERIBOTAS ATLAIDUMAS	349	Chiara Lubich
GAILESTINGUMAS	350	Antanas Marčiulaitis
KAIP PRARANDAMAS TIKĖJIMAS	353	Rita Kasparavičiūtė
KAIP NUGALĖTI	353	Justė Gregorauskaitė
KALBA	356	Red.
TĖVYNĖJE	357	Aldona M. Jurkutė
ŠYPSULIAI	359	Red.
TRUMPAI	360	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš Adelės Dirsytės gyvenimo.

Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės- Ričardo Spitrio.

Lietuviškas raidynas-Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (LETTERS TO LITHUANIANS) (USPS 301-540) is published monthly except bimonthly July/August. Its publishers and owners are Jesuit Fathers of Della Strada, Inc. The purpose, function, and non-profit status of this organization and the exemption status for Federal income tax purpose have not changed during the preceding 12 months. The editor is Rev. Joseph Vaišnys SJ. The managing editor is Rev. Algirdas Paliokas S J. The office of editors, publishers and management are located at 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636-1098. In preceding 12 months *Laiškai Lietuviams* averaged a press run of 2,100. Total distribution 2,075 copies, mail subscription - 1745, free distribution - 330. None (0) distributed to news agents and none (0) sold through dealers, and 25 copies are left-over. Annual subscription is \$20.00, single copy \$2.00. Periodical postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to *Laiškai Lietuviams*, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*



1999 / LAPKRITIS - NOVEMBER / VOL. L, NO. 11

NUKRITĘ LAPAI

Juozas Vaišnys SJ

Kai lapkričio vėjas apnuogina medžių šakas ir sklaido pakelėse sudžiūvusius lapus, kai mėlyną dangų apgaubia pilki debesys ir vis rečiau leidžia prasiskverbti saulės spinduliui, visa gamta lyg surimtėja, susimąsto... Susimąsto ir žmogus. Nėra pavasario pumpurų, nė vasaros žiedų. Medžių šakose paukščių lizdai riogso, vėjo pešiojami, be jokios gyvybės. Parke dunkso vienišas, dulkėmis apneštas suoliukas, niekas ant jo neatsisėda... Nėra džiaugsmo, nėra gyvybės, atrodo, kad nė meilei vietos nebebūtų. Liūdna žmogui. Pro jo ausis švilpia vėjas laidotuvių maršo akordais ir neša mintis į kapines, kur tiek daug žmonių nukeliavo, kur kada nors keliaus ir jis. Taip, tikrai keliaus - nori, ar nenori. Argi pilnas būtų žmogaus gyvenimas be rudens?



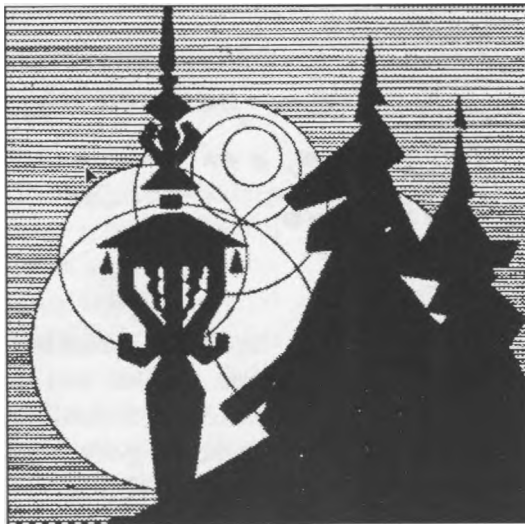
R. Mozoliausko sukurtas Lietuvių Jėzuitų paminklas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nukrinta medžių lapai, kad ataugtų gražesni. Užgęsta žmogaus gyvenimas, kad prašvistų laimingesnis. Ar galėtume džiaugtis pavasariu, jei nebūtų rudens? Ar triumfuotų prisikėlimas, jei iš gyvenimo būtų išvyta mirtis? Gimusi gyvybė baigiasi mirtimi, bet iš mirties gimsta nemirštantys gyvybė. Ateities nematančiam trumparegiui ruduo labai liūdnas, bet kas laukia pavasario - tas ir plikuose stagaruose jau mato pumpurus ir žiedus. Kam šis gyvenimas yra tikslas, tam mirtis - didžiausia katastrofa, bet jei kuris čia tik keliauja - tas gimsta mirtyje.

Rimta rudens nuotaika priverčia ne vieną susimąstyti. Nukritę medžių lapai daugeliui nukloja kelią į kapus, kur guli nuo gyvenimo medžio nukritę lapai - mūsų mirusieji. Žvarbus rudens vėjas plačiai atidaro kapinių vartus, ir susirenka ten gyvieji tarp mirusiųjų. Apsiniaukęs lapkričio dangus priverčia uždegti žvakutes, kad šviesiau atrodytų mūsų mylimųjų

kapai. O tiems, kurių tik relikvijos čia guli, dar daugiau šviesos suteikia žvakutės mūsų širdyse. Tos žvakutės, kurios dega Amžinąja Šviesa. Tai yra tos Šviesos atspindžiai - iš jos išeina ir į ją grįžta.

Ne, lapkritys neliūdnas, gal tik iš paviršiaus jis atrodo toks. Ruduo meilės neužgniaužia, bet padeda nusileisti į jos gilesnes gelmes. Ruduo nėra džiaugsmo priešas, jis padeda pagrindą ne paviršutiniškam, bet pastoviam džiaugsmui. Kai žmogus neįsigilina į daiktų esmę, daug kas jam juoką sukelia, bet, kai giliau pagalvoja, tie patys dalykai neretai jam ašaras išspaudžia. Tik ašaromis nuplautas džiaugsmas yra skaidrus, tik skausme gimusi meilė yra pastovi. Tad, išmokus klausytis, ką nukritę lapai kalba, žmogaus gyvenimui duodama prasmė, rudens filosofija rimtai atsako į sunkiausius gyvenimo klausimus.



ADELĖ DIRSYTĖ:

SIBIRO MALDAKNYGĖS AUTORĖ

Ses. Ona Mikailaitė

Sibiro maldaknygė mums, išeivijos lietuviams, gerai žinoma. Paslaptiniais takais pasiekusi Vakarus, ji pirmą sykį išspausdinta JAV, Putnamo seserų spaustuvėje 1959 m., prieš 40 metų. Ši pirmoji laida, tikrinta a.a. kun. Stasio Ylos, gana greit išplatinta. Paprastutės, nuoširdumu ir tikėjimu dvelkiančios maldos mus giliai sujaudino: tai mūsų kenčiančių brolių ir seserų balsas. Netrukus kun. K. Trimakas tas maldas išvertė į anglų kalbą. Vėliau, su svetur išblaškytų lietuvių pagalba, maldaknygė verčiama į įvairias pasaulio kalbas: vokiečių, olandų, italų, ispanų, portugalų, lenkų ir net korėjiečių ir kinų.

Mažam maldynui keliaujant po pasaulį, dar nebuvo žinoma, kad jo autorė guli kažkur svetimėje, amžino įšalo žemėje. Kuklios knygelės dedikacija mini kelis jos rengėjų vardus.

Daugelį metų spėjome, kas ta Ada ir jos draugės. Tos draugės ilgai paslapyje laikė savo prisiminimus. Lietuvoje apie Sibiro maldaknygę pirmą sykį viešai rašyta tik 1990 metais *Caritas* žurnale. 1999 m. mokytoja Adelė Dirsytė, Sibiro maldaknygės autorė, plačiai garsinama, vasario 16-osios proga apdovanota Vyčio kryžiaus ordinu už pasižymėjimą narsumu ir ištverme, ginant Tėvynės laisvę. Lietuvos Vyskupų Konferencija praneša, jog Adelė Dirsytė įtraukta į Katalikų

Bažnyčios kankinių sąrašus, vedama jos kanonizacijos byla, apklausinėjami liudytojai ir renkami reikalingi dokumentai.

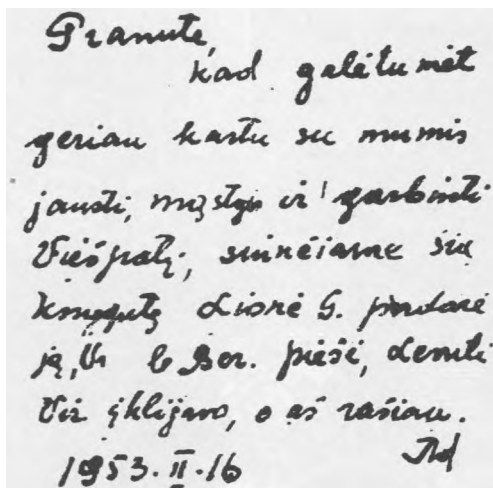
Adelė Dirsytė, gimusi 1909 m., balandžio 15 d., mirė Sibire, Chabarovskio krašte, 1955 m. rugsėjo 26 d. Prieš mirtį, trejus metus buvo Magadano lageryje, kur parašyta maldaknygė, talkininkaujant jos globojamoms Sibiro tremtinėms lietuvaitems. Dedikacijoje minima Levu-

tė, tai Eleonora Vizbaraitė Šumskienė, į Lietuvą grįžusi 1957 m, dabar gyvena Druskininkuose. Ji taip rašo apie maldaknygės kūrimą: "Grigalavičiūtė Leonora, Pranutė Gaižutytė, Valė Bernatavičiūtė - visos mes rašėme, siuvinėjome, puošėme, kad tik sudomintume daugiau. Ada Dirsytė tai vyriausia vadovė tos knygelės, bet ji jau nepamatė savo Brangios Tėvynės: ją Magadano

lageriuose nukankino. Ji buvo daug vyresnė už mus... Dabar mes rūpinamės - greitai ji bus paskelbta Lietuvos kankine. Šitos visos keturios esame dar gyvos, bet dvi iš mūsų jau ligoniai... (rašyta 1997 m.).

Dar kita mokytojos Adelės globojamų mergaičių būryje buvusi Danutė Lašinskienė taip prisimena anuos laikus:

"Slinko sunkūs 1950-ji metai. Į Magadaną didžiuliais laivais plukdė nelaiminguo-



Grigalavičiūtė,
kad galėtumėt
geriau kartu su mumis
jausti, mylėti ir garbinti.
Diešpači, siuvinėjame šią
knygelę Lionė G. praneša
jė, G. B. B. priei, dėmė.
Tai įklijavo, o aš rašiau.
1953. II. 16 Ad

sius politinius kalinius, pasmerktus čia gyventi ir mirti. Viename atvykusių *etape* sutikau nuostabią moterį; dar nežinojau, kas ji, kokių vardu, tačiau kažkokia jėga mane traukė prie jos. Tai buvo Adelė Dirsytė, - šviesi, tauri asmenybė. Ir šiandien matau malonų jos žvilgsnį, girdžiu pamokantį žodį. Tai buvo mūsų paguoda, viltis... Ji buvo vyresnio amžiaus, o aš tuo metu buvau tik gimnazistė.

Išliko atmintyje jos sumanymas rašyti maldų knygele. Tai buvo nuostabu. Mintys, maldos žodžiai - tarsi būtų kažkieno diktuojami. Prisimenu vieną atvejį, kai sugrįžusios vakare į baraką po sunkių darbų statybose mes, gal šešios ir aštuonios mergaitės, A. Dirsytės sukvistos sulindome po gultais, kad niekas nepastebėtų, užsidegėme žvakutę ir ratuku sugulusios dėliojome maldos žodelius...”

Praskleidus laiko užuolaidą, Adelės Dirsytės atminimas išlikęs gyvas ir ryškus. Vilniuje ir kitur yra likę buvusių jos mokinių, yra ir šeima pažinusių žmonių. Šalia maldaknygės liko jos laišakai iš Sibiro. Galima atsekti jos pėdsakus ir geriau suprasti, koks buvo jos gyvenimas.

Pasiruošimas nelauktai ateičiai

Dirsinė - Adelės tėviškė. Pusiaukelėje tarp Kėdainių ir Šėtos Antanas ir Agota Diršiai užvedė nemažą ūkį su gražia sodyba. Šeimoje auga šeši vaikai - trys broliai ir trys seserys, iš jų Adelė jauniausia. Religinga ir patriotiška Dirsių šeima daug tikisi iš savo jaunimo. Padėdami tėvams, visi dirba ūkio darbus. Keli dar pasiekia mokslą ir tampa švietėjai. Vyriausias sūnus Jonas, dalyvavęs Lietuvos nepriklausomybės kovose, grįžta invalidas, bet imasi kaimo švietimo darbo, platindamas lietuvišką, katalikišką spaudą, padėdamas giminaičiams, o ypač sesutei Adai, siekti mokslo. Ji 1928 m. baigusi Kėdainių gimnaziją, išvyksta į Kauną studijuoti Vytauto Didžiojo universitete. Teo-

logijos-filosofijos fakultete ji klauso prof. Stasio Šalkauskio paskaitų. Likę jos studijų užrašai rodo ją buvusią darbščią, bet linksmą studentę. Su entuziazmu ji jungiasi į studentų ateitininkų veiklą. Grįžus į tėviškę atostogų, mielai pasakoja Kauno nuotykius, įspūdžius. Mėgsta deklamuoti eilėraščius ir kaimo vaikus drąsina deklamuoti, skaityti savo rašinėlius prie Kalėdų eglutės ir kitom progom. Studijos Kaune jai atveria plačius horizontus. Gerai išmokusi vokiečių kalbą, ji skaito vokiečių klasikų. Domisi ir lietuvių literatūra, ypač poezija, ir pati rašo eiles. 1932 m. Adelė išeina iš universiteto, tačiau be diplomo. Tik 1940 m. teologijos- filosofijos fakulteto taryba jai suteikia universiteto baigimo diplomą.

Adelė tuojau įsijungia į Kaune verdančią veiklą. Lietuvių katalikių moterų draugijoje ji dirba reikalų vedėja, vadovauja *Caritui* rūpindamasi vargšų ir našlaičių šalpa, rašo straipsnius ir religinę poeziją, kurią spausdina *Motėris*, *Naujoji vaidilutė* ir kiti katalikiški žurnalai. Kviečiama skaito paskaitas katalikiškų organizacijų subuvimuose. Jos įdomų ir kūrybišką gyvenimą Kaune staiga sudrumsčia skaudūs įvykiai tėviškėje. 1935 m. vienas po kito miršta Adelės du broliai ir tėvas Antanas. Trys karstai išnešami iš Dirsių sodybos ir laidojami Šėtos parapijos kapinėse. Ant paminklinio kryžiaus įrašyta: “Viešpatie, šaukei, ir mes atėjome. Liepk amžinai likti su Tavimi. Dirsių šeima, 1935 - šventieji metai”.

Šviesūs metai Kaune baigiasi sovietų okupacija: 1940 m. Adelė persikelia į Vilnių, kur dirba mokytoja mergaičių gimnazijoje. Vokiečių okupacijos metais dirba Amatų mokykloje, vadovauja moksleiviams ateitininkams ir padeda kun. A. Lipniūnui organizuoti šalpą neturtingam jaunimui. 1944 m. rudenį ji mokytojauja Salomėjos Neries mergaičių gimnazijoje.

Buvusi Salomėjos Neries gimnazijos mokinė, Marija Kibirkštienė prisimena tuos tamsius karo pabaigos ir sovietų okupacijos metus.

“Subombarduotų namų griuvėsiais už-

verstomis gatvėmis ėjau į paskutinę gimnazijos klasę. Susirinko mažai mokinių. Daug suolų tuščių. Nėra mokytojų, mus mokiusių nuo pirmos klasės. Nejauku. Liūdna... Sujungė tris klases. Auklėtoja paskirta vokiečių kalbos mokytoja Adelė Dirsytė. Ji kukli ir labai rami. Nors klasė labai didelė, auklėtoja greit įsimena pavardes. Jos pamokos nuobodokos. Ji mus nei giria, nei peikia. Kaip išmoksti, tokį pažymį gauni”.

Savo auklėtoją mokinės geriau pažįsta iš mokslo metų. Ji pasirūpina tikybos pamokomis, kurių bendrame tvarkaraštyje jau nėra. Visų Šventųjų šventę mokinės nutaria švęsti, neateidamos į pamokas. Atvykę tikrinti saugumiečiai randa tuščią klasę. Auklėtoją tardo iki vidunakčio. Mokinės atsiprašinėja, o ji nepyksta, sako: “Užmirškime”. Artėjant Sekminėms, auklėtoja visas išsiveda eiti Kalvarijas. Ji drąsina mergaites nebijoti baigiamųjų egzaminų. Galop ateina išleistuvių diena. Buvo paprotys klasių auklėtojoms su atestatu abiturientėms dovanoti rožę. Pokariniam Vilniuje kurgi gausi rožių? Ir štai auklėtoja Dirsytė randa būdą pradžiuginti baigiančias: “Buvome sužavėtos auklėtojos išradingumu, kai drauge su atestatu gavome po erškėtrožę. Ir dabar prisimenu labai gražią auklėtojos atsisveikinimo kalbą. Mūsų *karo vaikų* dalį ji palygino su gražuolės rožės lepmu ir erškėtrožės ištverme”.

Nepaisydama pavojų, Dirsytė darbuojasi ir už gimnazijos ribų. Drauge su kitais katalikais intelligentais ji renkasi aptarti ateitininkų veikimą naujose sąlygose: jai pavedama globoti moksleivius. Įsikūrus Lietuvos laisvės palaikymo ir sovietams pasipriešinimo organizacijai, ji dalyvauja jos veikloje. Šie drąsūs jos žygiai kovoti už nuo mažens branginamas religines ir tautines vertybes nepraėina sovietų nepastebėti. Dirsytė atsiduria nepageidaujamų ir režimui pavojingų asmenų sąrašuose. Ji suimama 1946 m. kovo 6 d.: kaltinama padėjusi slėptis KGB ieškomam žmogui. Netrukus KGB pasiseka

susemti būrį ateitininkų veikėjų. Lapkričio 11 d. jie visi drauge su Dirsyte teisiami Karinio NKVD tribunolo už priešrevoliucinę ateitininkų veiklą. Dirsytei paskirta bausmė: 10 m. griežto režimo lageriuose ir 5 metai teisių apribojimo. Košmariška teismo scena ilgai liks Adelės atmintyje. Maldų rinkinėlyje rašydamas nuteisto Kristaus apmąstymo maldą, ji prašys: “Pasi-gailėk smerkėjų, neteisingų teisėjų...”

Šiaurės odisėja: kalėjimas, išvežimas, lageriai

Adelė Dirsytė uždarama Vilniaus Lukiškių kalėjime laukti 1947 m. vasaros, kai iš šio persiuntimo punkto etapas keliaus į Šiaurę. Kalinimo metai sunkūs ir vargingi, bet vis dar savame krašte. Kalėjimas perpildytas: suvaryta tiek daug moterų, kad visoms nėra vietos net ant grindų susėsti. Kalinių tarpe yra jaunų merginų - gimnazisčių, studentų - yra ir partizanų ryšininkų ir nemažai subrendusių moterų - mokytojų, inteligenčių veikėjų, yra ir šeimos motinų. Jaunos, neseniai iš mokyklos suolo pakilusios merginos, dar gerai nesuvokia, kas jų laukia. Joms sunku suprasti, ką mąsto šios “vyresnio amžiaus” moterys, nors Adelei pavasarį suėjo tik 37 metai... Bet vyresnės atjaučia jaunąs. Įsijungia į jų diskusijas, drauge su jomis meldžiasi. Mergaitės daro rožinius iš duonos trupinių. Jos susigalvoja ir visokius žaidimus, nes dienos kalėjime labai ilgios.

Galop ateina vasara, ir nuteistos moterys bei merginos suvaromos į vagonus vežimui į Šiaurę. Išlaipina Čumos stotelėje, netoli Vorkutos geležinkelio, ir dar varo 30 kilometrų, kur teks gyventi palapinėse. Čia jos dirbs prie užpo-liarinio geležinkelio statybos. Prasideda lagerio gyvenimas: sunkus fizinis darbas, menkas maistas, paprasčiausių buitinių sąlygų trūkumas, svetima aplinka, grubūs ir pikti sargai. Adelės bendro likimo draugė taip apibūdina jų vargus: “Vežiojo po šiauriausius Rusijos pakraščius. Alkanas, darbų nualintas vedžiojo Šiaurės aši-galio pusnynais, tundros platybėmis. Vis skirstė

ir perskirstinėjo: pagal bausmės trukmę, nusikaltimų sunkumą, amžių, sveikatą, abėcėlės tvarka. Rusams pabodo kartoti sunkiai ištariamą mūsų pavardes. Jas pakeitė numeriais". Ilgas Adelei bus kančios dešimtmetis lageriuose: Vorkuta, Uralas, Taišetis - Bratskas, Kolyma, Magadanas. Sveikata išseks, bet dvasia nepalūš. Kur ji nubloškiama, ten sugeba ne tik pati išsilaikyti, bet imasi globoti jaunas lietuvaites, tremtines. Padeda mergaitėms melstis ir ugdyti dvasinį susikaupimą, moko įvairių religinio gyvenimo pratybų.

Švelni ir subtili pedagogė Adelė su mergaitėmis diskutuoja gyvenimo ir kančios prasmę. Visos drauge švenčia religines šventes, rasdamos kaip jas paminėti atšiaurioje aplinkoje. Adelė padeda mergaitėms suruošti literatūros vakarus: mergaitės deklamuoja dar laisvėje išmokus eilėraščius, skaito savo kūrinėlius. Visa tai pakelia dvasią, sukuria jaukią ir šiltą nuotaiką. Dirsytė tampa svarbiausia šviesuole, mokydama jaunas tremtines rinkti gėrio ir grožio grūdėlius. Ji sumano kurti maldų rinkinėlį, o mergaitės mielai padeda. Slapta pagaminta maža knygutė, ranka rašyti atskiri lapeliai susiūti, o viršelis aptrauktas lietuviška juosta papuoštu audeklu. Ji dauginama perrašant. Išskirstytos po kitus lagerius, mergaitės pasiima šį brangų turtą - lietuviškas maldas.

Magadano vyrų lageryje atsiradus kunigui, Dirsytė per pažįstamą lietuvi organizuoja, kad Šv. Komunija būtų perduodama į moterų lagerį. Ji pati dalija ostijas lietuvaikėms. Tai visoms didelė šventė, dvasios sustiprinimas nepasiduoti supančiai blogio įtakai.

Ši Adelės Dirsytės veikla neliaka nepastebėta. Informatoriai - šnipai praneša lagerio vadovybei. Adele, vakare grįžtančią iš darbo, sulaiko sargybiniai: muša, uždaro į karcerį - tai šaltas, žemėje iškastas rūsys. Žiemą moteris ir merginas varo parnešti rąstų kūrenti lagerio krosnis. Sargybiniai taikosi Adelei užkrauti didesnį, sunkesnį rąstą, kad ji nešdama paslystų ir parpultų, tad ją, atsilikusią nuo būrio, galėtų

bausti. Mergaitės ją gina, tempia šalia savęs į gretos vidurį, plūsta piktus kareivius. Jos jau matė, kaip šie nušovė ukrainietę mokytoją, kuri atsilikusi pargriuvo. Grįžus į baraką, Adelė ramina mergaites, ragina melstis už skriaudėjus: "Juk jie nežino, ką daro".

Sargybiniai dažnai daro kratas, vis kažko ieškodami tarp Adelės daiktų, jai išėjus į darbą. Grįžus ji randa viską suversta, išmėtyta, atimtas mažiausias popierėlis ir net namiškių laiškai - o leidžiama susirašinėti tik kartą metuose. Po tų kratų ją vėl tardo, daužo, uždaro karceryje, atimdami šiltesnį drabužį. Ji niekam nesi-pasakoja, nesiskundžia. Tik pirtyje mergaitės pamato pamėlynavusias sumušimų vietas.

Eleonora-Levutė prisimena: "Aš matydavau, kad ji labai kenčia. Ji visada savo kančias aukodavo Dievo Motinai Marijai už Lietuvą. Taip kankinama ji visai susilpnėjo, dažnai skaudėdavo galvą, krūtinę. Po vieno tardymo buvo sutinęs veidas, ji ilgai spjaudė krauju. Tik vėliau prisipažino, kad buvo išmušti dantys.

Vėlų rudenį 1953 m. Dirsytė nuveda į karcerį, kur laiko daugiau kaip savaite, paskui kažkur išveža. Lageryje jos nebūna visą žiemą, jis grįžta tik 1954 m. pavasarį. Mergaitės sužino, kur mokytoja uždaryta. Surinkusios kiek maisto, vakare eina sargybinio prašyti, kad leistų ją aplankyti. Sargybinis žmoniškas, leidžia. Įlindusios į tamsų rūšį ir pamačiusios mokytoją, jos išsigąsta: ji sėdi purvina, mėlynais paakiais, susivėlę plaukai trumpai apkirpti. Kiek galėdamos, mergaitės ją aptvarko, duoda valgyti duonos ir žuvies. Kai bando klausti, kur ją buvo išvežę, ji ima blaškytis, jaudintis, šaukiasi savo tėvų. Kai vėl budi geras sargybinis, mergaitės aplanko Adele, atnešdamos maisto, šiltesnį drabužį. Ji viską priima ramiai, bet prašo tyliai kalbėti nes, sako, muš. Adelė jau eina paskutiniausias kryžiaus kelio stotis. Ji buvo rašiusi tokius žodžius, prisimindama trečiąjį puolimą po kryžiumi: "Visiška neviltis, begalinis dvasinis skausmas, kūno nusilpimas, senatvės negalia, pakerta dvasinio skrydžio sparnus...

Visiškai nusilpęs Jėzau, padėki man ir maniesiems didžiausiose dvasios ir kūno negalėse”.

Kartą Adelė pasisako Eleonorai-Levutei, kad ji buvo tardoma kažkokiuose požemiuose. “Ji tada labai ilgai su manim kabėjo, ir aš pirmą sykį mačiau, kaip jos veidu rieda ašaros. Sakė: ten buvo žiaurūs tardytojai... jai nulupe pusę plaukų”.

Kitą sykį mergaitėms atėjus lankyti, gerasis sargybinis sako: “Jūsų močiutę išvežė”. 1954 m. pabaigoje Adelę perkelia į lagerio ligoninės psichiškai sergančių skyrių, kur yra dvi lietuvaitės. Ir čia jos draugės ją suranda ir aplanko: ji rami ir tyli, atneštą maistą atsisako valgyti. “Ne, ne. Aš gi nedirbu, man valgyti nedera. Jums, dirbančioms, reikia valgyti”. Tik Kūčių dieną ji priima paplotėlį: tai paskutinės jos Kūčios. Ligoninėje ją bando maitinti prievarta. 1955 m. lapkričio mėnesį baigiasi baismės terminas. Deja, jo nesulaukusi, Adelė iškeliuoja amžinybėn rugsėjo 26 d. Mirties liudijimas ateina iš Chabarovsko krašto, bet laidojimo vieta nežinoma.

1955 metų pabaigoje su paskutiniais laivais daugelis lietuvių iš Kolymo, Magadano ir kitų Sibiro lagerių grįžta į Lietuvą. Jų mokytoja Adelė grįš tik jų atminimuose. Viešpats priėmėjos auką už savo tautą ir jos jaunimą, Jis išklause jos maldas, tolimoje Šiaurėje rašytas:

Meile liepsnojanti Jėzaus Širdie,

sujunki mus meilės ir vienybės ryšiais.

*Padėki mums veikiai sugrįžti į savo žemę,
kad vis geriau vykdytume*

Viešpaties mums skirtus uždavinius.

90-mečio minėjimas Kėdainiuose

1999 m. balandžio 17 d. Kėdainių medinėje

Šv. Juozapo bažnyčioje paminėtas Adelės Dirsytės 90-asis gimtadienis. Šv. Mišias aukojęs kun. Sigitas Bitkauskas savo pamoksle apžvelgė jos gyvenimą ir priminė, kad mes, lietuviai, galime didžiulis savo tautos kankiniais. Ažuolinis koplytstulpis, meistro V. Remeiko darbas, pašventinamas bažnyčios šventoriuje. Po relexinio Marijos atvaizdu medyje įrėžta: “Adelė Dirsytė - 1909-1955 - Sibiro tremtinių maldaknygės autorė”.

Meninė minėjimo dalis buvo atliekama prie paminklo. Susirinko nemažas būrys žmonių, jų tarpe kelios Magadano lageryje drauge su A. Dirsyte vargusios lietuvių, kurios pasakojo savo prisiminimus. Danutės Muzikevičienės vadovaujami J. Paukštelio gimnazijos mokiniai grojo gitaromis, skaitė eiles, giedojo giesmes ir dainas. Ilgai skambėjo posmai ir dainos, bet niekas neskubėjo skirstytis. Dalyviai, apsupę koplytstulpį, stovėjo susimąstymo tyloje.

Stasys Ivanauskas iš Vilniaus, pažinęs Dirsų šeimą jaunystėje ir buvęs vienas iš minėjimo organizatorių, padėjo prisidėjusiems prie paminklo statymo išlaidų, o ypač buvusioms A. Dirsytės mokinėms, kurios jau pensininkės ir nestiprios sveikatos. Kita buvusi Dirsytės mokinė Vilniuje, Ada Ubeikaitė, minėjimo dalyvius supažindino su Sibiro maldaknygės “Marija, gelbėk mus!” vertimais, išleistais šešiomis užsienio kalbomis, kurie buvo atsiųsti iš JAV tai progai. Jaunimas labai domėjosi tais leidiniais, nes niekad nebuvo matę. Dalyviai nuvyko ir į Dirsinę, kur pasodino liepą. Norima Adelės Dirsytės tėviškę padaryti lankytina vieta - papuošti medžiais ir įrengti nedidelį parką su paminklu ar memorialine lenta jos čia kadaise gyvenusios šeimos atminimui.



Dvasingumas Lietuvoje

Algirdas Paliokas SJ

Prieš 10 metų pradėjo trūkinėti Lietuvos nelaisvės grandinės ir tuo pačiu atėjo religijos, žodžio ir spaudos laisvė. Išeivių širdyse gijo Tėvynės netekties žaizdos, Lietuva tapo artima, prieinama ir sava. Išižiebė gausybės šviesių lūkesčių. Išeivija kūrė planus, kaip padėti Tėvynei trumpiausiu keliu pereiti į naują santrvarką, kurti idealią demokratiją.

Tačiau entuziazmas blėso, susidūręs su šalutumu, neįsiklausymu ir aiškiu nenoru ką nors priimti ar pakeisti. Dar juose neišblėso dešimtmečiais kaltas ir, kaip matome, gerai įkaltas į žmogaus sąmonę nugalėjusio socializmo teiginys: “Kas tarybiška, tai geriausia!” Tikrai tolerių neatsisakė ir neatsisakys.

Drąsiesiems nusivylus, kitiems pradingo ūpas ką nors daryti. Beliko stebėti gimstančius milijonierius ir vis labiau skurstančią tautą. Dauguma didelių ir mažų valdžios žmonių, materialistinio ateizmo raugę augę ir brendę, ir toliau taip pat gyvena ir taip pat valdo. Neaišku, ar jie kada nors išmoks tarnauti žmogui ar tautai? Prie visų negerovių prisidėjo pro laisvės vartus atplūsta Vakarų kanalizacija. Todėl mes vis matome nė kiek negražėjantį Lietuvos veidą. Žiniasklaida pastebi kiekvieną blogį ir, jei reikia, dar su “pagražinimais” pateikia tautai. Nusikaltimus aprašo taip smulkmeniškai, kad nusikaltėliai nė neieškos tobulesnio vadovėlio. Tuo tarpu pasaulietinėje žiniasklaidoje gėris neturi jokios paklausos. Apie jį nekalba, nerašo ir jo nefilmuoja. Taip mes matome vienpusiškai iškreiptą Lietuvos vaizdą. Atrodo, jog buvo blogai ir darosi dar blogiau.

Tačiau taip nėra. Gėris gimsta, auga ir plečiasi. Tikrai jis pats nesireklamuoja, o suinteresuotieji blogu Lietuvos vaizdu, jo ir matyti nenori.

Norėdami pamatyti tikresnį Lietuvos veidą ir nors apytikriai nuspėti ateitį, išsamiau susipažinkime su gėrio veiksniais ir pasiekimais. Beje, smerkdami Vakarų kanalizaciją, pamiršome Vakarų “vandentiekį”, kurio dėka Lietuvą pasiekia gėrio laimėjimai, naujos katechizacijos metodikos, evangelizacijos naujovės, radikaliai pasikeitusi povatikaninė pastoracija bei kiti Vakarų pasiekimai.

Tikrajam gėriui atstovauja Bažnyčia su visomis savo institucijomis, gamtinėmis ir antgamtinėmis priemonėmis. Nėra Lietuvoje kitos jėgos, nors dalinai prilygstančios šiai didžiajai Dievo karalystės žemėje išsiskleidimo apraiškai ir žmogų bei tautą perkeičiamai galiai.

Gėrį nešantys veiksmai

Bažnyčia. 688 Lietuvos bažnyčias aptarnauja 657 kunigai. Tikslaus įšventintų kunigų skaičiaus nepavyko sužinoti. Sprendžiant pagal paskutinio kurso klierikų skaičių, praėjusiais metais turėjo būti įšventinti 25 klierikai ir šiais metais - 32. Prieš karą kunigų Lietuvoje buvo apie 1600. Čikagos arkivyskupija, tikinčiųjų skaičiumi prilygstanti Lietuvai, praėjusiais metais gavo 12, o šiais tik 8 naujus kunigus.

Bažnyčios prestižas, lyginant su buvusiu atgimimo metu, yra žymiai sumažėjęs. Tai dėl dviejų priežasčių.

Pirma. Lietuvos žiniasklaida, matydama

Bažnyčios įtaką į tautą, stengiasi ją mažinti. Ji nori likti vienintele ne tik žmones informuojančia, bet ir norima kryptimi juos kreipiančia jėga. Todėl net negarbingomis priemonėmis stengiasi kur tik galėdama mažinti Bažnyčios autoritetą. Palaipsniui išeina į areną sovietinės melo ir šmeižto priemonės. Praėjusių metų pabaigoje televizijos laidoje *Krantas* buvo puolama Bažnyčios hierarchija. Ten buvo teigiama, jog Bažnyčios vadovai apmoka kunigų moterų abortus ir išlaiko kunigų vaikus, kad Bažnyčios vadovai ir dabar elgiasi kaip inkvizicijos laikais ir panašūs, jokio pagrindo neturį šmeižtai. Laida buvo dar du kartus pakartota.

Antra priežastis: dalies kunigų inercija neleidžia iškelti iš tikėjimo lobyno kitas, labiau demokratinę visuomenei tinkančias, dvasingumo vertybes. Vėluoja ir naujųjų pastoracijos metodų taikymas. Tačiau nemiegama, o einama pirmyn,

Lietuvoje apie 90 procentų gyventojų yra užsirašę katalikais. Tačiau praktikuojančių, t.y. kas sekmadienį dalyvaujančių šv. Mišių aukoje, yra tik apie 10 procentų. Vakarų valstybėse šis procentas dar mažesnis.

Parapijos. Visa Lietuva padalyta į dideles šeimas - parapijas. Nuo Lietuvos atgimimo prasidėjo ir parapijų atgimimas. Kaip labai jis priklauso nuo parapijos vadovo - kunigo. Grubiai galima būtų suskirstyti kunigus į 3 rūšis. Pirmiausia: tikri Kristaus apaštalai, heroizmo pilni kunigai. Jie nepabūgo jokių grasinimų, kalėjimų, rizikuodami gyvybe, sunkiausioje priespaudoje mokėjo panaudoti visus tuomet galimus pastoracijos metodus. Jų pavyzdžiu sekė ir seka kiti. Antra grupė: tikrieji ganytojai. Jiems avys savos. Vieni daugiau, kiti gal kiek mažiau joms tarnauja. Trečiai, mažiausiai grupei, priklauso samdiniai. Jie daro tik tai, už ką užmokama.

Parapijų atgimimui naudojamas užsienio parapijų modelis. Parapijiečiai palaipsniui įtraukiami ne tik į parapijos reikalus bei ad-

ministravimą bet ir į socialinę, karitatyvinę ir kultūrinę veiklą. Parapijos buriamos į šeimas krikščioniškam bendravimui, pagalbai, pasidalinimui. Tam suteikia sąlygas nusavintų patalpų atgavimas.

Žmonės labai įvertina tikro ganytojo pastangas. Iš daugybės tai iliustruojančių atsitikimų paimsiu tik vieną. 1998 m. pabaigoje renkant populiariausią žmogų Biržuose, didelė dauguma žmonių pasisakė už parapijos kleboną Stasį Kazėną SJ. Nereikia pamišti, kad Biržuose dalis žmonių yra kito tikėjimo.

Religijos studijos. Pavergtoje Lietuvoje aukštąjį teologinį išsilavinimą pasiekdavo vien tik kunigai. Dabar keturiose Lietuvos aukštosiose mokyklose yra teologijos fakultetai ar bent katedros. Tikybos mokytojų skaičius sparčiai didėja. Vien tik neakivaizdinė Kauno Aukštesnioji Katechetų mokykla šiais metais išleido 113 tikybos mokytojų. Vaikus tikėjimo dvasia auklėja 16 katalikiškos dvasios mokyklų ir 3 konfesinės.

Prievartinio ateizmo laikais mokytoją išmesdavo iš darbo, jeigu pamatydavo bažnyčioje. Apie didžiulius pokyčius kalba kad ir šis atsitikimas. Vienoje Kauno vidurinėje mokykloje buvo nutarta vežti mokinius į Šiluvą. Tuomet tikybos mokytoja seselė vienuolė paragino pirmiau mokytojams aplankyti šią stebuklingą vietą, nes juk mokiniai negali būti gudresni už mokytojus. Autobuse per garsiakalbius mokytojai išgirdo Šiluvos istoriją ir kai ką iš tikėjimo pagrindų. Švč. M. Marijos pasirodymo koplyčioje buvo neskubama su Mišiomis, mokyklos kapelionas paragino šventoje vietoje šventai švęsti šv. Mišias. O tam reikia prieiti išpažinties. Drąsiausias buvo mokyklos direktorius. Juo pasekė kiti. Dešimtmečiais tęsėsis atitrūkimas nuo Bažnyčios baigėsi susitaikinimo sakramentu. Grįžtant visi giedojo, meldėsi ir išsiskirdami kalbėjo, jog neprisimena savo gyvenime kitos tokios laimingos dienos.

Vienuolynai. Nereikia nė aiškinti apie vienuolynų darbus tautos dvasingumo ir moralės

srityse. Vyrų vienuolynų Lietuvoje yra 11 ir moterų 32. Kasmet jie pasipildo naujais kandidatais. Dvasinį luomą pasirenkantis jaunimas liudija nemažtantį tautos dvasingumą net ir šiais įvairių pasiūlymų ir galimybių laikais.

Mažą dalelę didžiulės vienuolynų veiklos Lietuvoje rodo kad ir Panevėžio Dieviškosios Apvaizdos seserų darbai. Jų įsteigtoje nemo-kamoje *Nazareto* valgyklėlėje valgo apie 70 ir daugiau tėvų apleistų vaikų, užsuka ir iš Panevėžio kalėjimo išėję bedaliai bei miesto varguoliai. Didelį dėmesį seserys skiria ir jų dvasiniam stoviui, nes daugelis nieko nežino nei apie Dievą, nei apie amžinybę ir savo nemirtingą sielą.

Organizacijos. Katalikiškų organizacijų centrų, sąjūdžių ir sąjungų dabar Lietuvoje yra 15. Savo gausumu išsiskiria ateitininkai ir skautai. Apie skautus nieko nesužinojęs, paminėsiu ateitininkus. Ateitininkiją sudaro apie 2000 narių su 90 padalinių.

Atskirai noriu paminėti ir parodyti, ką gali vienas užsidegęs žmogus. Tai mokytoja Dijana Kančienė. 1996 m. subūrė į ateitininkus 80 vaikų. Nei iš niekur nebuvo pagalbos ir pritirimo. Pradėjo veiklą savomis kišenėmis. Tiktai po kurio laiko tėvai, pamatę gerėjančius savo vaikus, pradėjo pagal nedideles savo išgales remti ateitininkus. Šiuo metu ateitininkų skaičius išaugo iki 200. Per metus atliekama apie 18 žygių, susitikimų, studijų dienų, parengimų. Kaip reikia Lietuvai didžiomis idėjomis degančių žmonių!

Žiniasklaida ir spauda. Sovietinio režimo metu informacijos priemonės buvo griežtai kontroliuojamos. Socializmas turėjo būti pavyzdinčiai „doras“, lyginant jį su „supuvusiu“ kapitalizmu. Tik parinktieji ir stropiai patikrintieji galėdavo peržengti „geležinę sieną“. Grįždami į „sovietinį rojų“, turėjo užpildyti blanką, kurioje buvo ir toks klausimas: „Ar neturi porno, sekso, religinės, nacistinės ir pan. literatūros?“ Dvasingumą ir moralę propaguojančios knygos buvo priskirtos pačių blogiausių ir pavojingiausių knygų kategorijai.

Papūtus laisvės vėjui, spaudoje ir žiniasklaidoje tuojau atsirado purvasklaidos, kuri vis augo be jokios kontrolės ir priežiūros. Sunku įvertinti, kiek jį pakenkė žmonių dorai bei dvasingumui, o per tai ir Lietuvos ūkiui, ekonomikai, rinkimams ir t.t. Jei bent pusė Lietuvos būtų buvusi senosios Lietuvos savanorių dvasios, Lietuva nebūtų taip susmukusi. Doras žmogus doromis priemonėmis kuria savo ir tautos gyvenimą, nežiūrėdamas, kiek „prakaito“ tai kainuos.

Paprastai spauda parodo, kuo žmonės gyvena. Pagal paklausą atsiranda ir pasiūla. Didžiausią paklausą turi bulvarinis laikraštis *Akistata*, einantis 71.000 tiražu. Skaitytojams jis pateikia ne tik kriminalus su žiaurumais ir žudynėmis, bet ir įvairių ydų pasireiškimo pasekmes, kurios visada yra blogos. Sakytum, jis sugestionuoja: „Visi žmonės ydingi, blogi, taigi ir tu gali būti toks pat“. *Lietuvos rytas* kasdien išsina 63.000 ir *Respublika* - 46.000 tiražu. Palyginkime su katalikišku laikraščiu *XXI amžius*, kuris trečiadieniais išsina 3.000 tiražu ir penktadieniais - beveik 6.000 tiražu.

Žurnalų pasaulyje tas pats. *Moteris, Laima, Panelė* eina 50.000 tiražu, *Ji* - 34.000 *Vyras ir moteris* 22.000. Palyginkime su vieninteliu šeimai skirtu katalikišku žurnalu *Artuma*, išsina 6.000 tiražu. Dauguma didžiosios spaudos leidyklų turi milijoninius kapitalus, o katalikiški leidiniai dažnai balansuoja tarp „gyvybės ir mirties“.

Iš kur toks didžiosios spaudos pasisėkimas? Kiekviename žmoguje yra didesnė ar mažesnė blogio dalelė. Tokia yra rojaus netekusio žmogaus dalis. Tačiau tas blogis nėra pasyvus. Jis nori augti, plėstis, apimti visą žmogų ir jį pavergti. Aišku, vis tai įkvepia ir padeda realizuoti piktoji dvasia. Jeigu žmogus maitintų savo dvasią vien tik gėriu, blogis būtų priverstas mažėti ir ilgainiui žmogaus pastangų ir Dievo pagalbos dėka jis sunyktų. Žmonių bandymas rojuje tęsėsi trumpai, žemėje tęsiasi visą gyvenimą. Spalvoti leidinių viršeliai ir iliustracijos,

kūniškai žmogaus prigimčiai malonios mintys bei rašiniai, pikantiški įvykiai ir aibė nedorų dalykų gundo žemės keleivį. Jis nė nejaučia, kokia kova dėl jo vyksta tarp gėrio ir blogio. Taigi žmoguje esantys blogio pradai šaukiasi “juodos saulės, juodo lietaus, apnuodyto oro”, kad galėtų augti ir nugalėti gėrį.

Didžioji spauda patraukia, iškeldama ir liaupsindama nesvarbiausias, daugiau žmogaus iškreiptai prigimčiai reikalingas vertybes. Į sąvoką įeina ne tik 5-o ir 6-o Dievo įsakymų pažeidimai bet ir vertybių sumaišymas. Tikrasis gėris, turintis daugiau ar mažiau dvasinių vertybių, menkinamas. Net tikrasis gėris, atstovaujantis daugiau kūnei reikalingas vertybes ar net užmaskuotas ydas, yra iškeliamas į aukščiausią vietą. Spaudos liaupsinamieji stabai: turtas, garbė, malonumai, karjera, seksas tiesiogiai atliepia į nuklydusio žmogaus svajones bei troškimus. Kaip labai žmogui reikia palaikymo toje nesiliaujančioje jo kovoje su blogiu. Nereikia pamiršti ir tos spaudos dalies, kurią vadinti purvasklaida būtų dar per gražu. Taip užmaskuota nepadorioji ir atvirai nepadori spauda ne gelbsti, o skandina. Ačiū Dievui, kad, nors ir eidama per didžiausius sunkumus, gyvuoja ir geroji spauda.

Šiuo metu Lietuvoje yra leidžiama 17 katalikiškos pakraipos periodinių leidinių, tiktai, kaip keista, kuo leidinys katalikiškesnis, tuo labiau patiria finansinius sunkumus. Lietuvos katalikų laikraščio *XXI amžius* vyr. redaktorius Edvardas Šiugžda tvirtina, kad be išeivijos pagalbos ir laikraščio nebūtų.

Žiniasklaidai ir spaudai kontroliuoti buvo

sudaryta žurnalistų ir leidėjo etikos komisija, kuri, žiūrėdama savųjų interesų, purvasklaidos nekontroliavo. Tiktai šiais metais, po daugelio protestų, buvo įsteigta Informavimo Saugos inspekcija. Jeigu seimas priims visuomenės informavimo įstatymų papildymų projektą, turėtų būti tautos demoralizavimas sustabdytas. Tuomet Informavimo Saugos inspekcija galės kontroliuoti, ar “viešosios informacijos srityje nepažeidžiami įstatymai, saugantys žmogaus sveikatą, garbę, orumą, dorovę... ir draudžiantys nusikalstamus veiksmus tautinės, religinės arba socialinės neapykantos bei diskriminacijos kurstymą...”

Iš kur Lietuvoje eina dvasingumas ir dora: ar iš “viršaus”, ar iš “apačios”, ar iš valdžios, ar iš tautos? Anksčiau minėti teiginiai jau atsakė į šį klausimą. Ne, tauta nėra mirusi! Visi geros valios žmonės pasinaudoja laisvės dovana ir, nebodami jokių nepriteklių bei sunkumų, eina pirmyn, kurdami tiek žemišką, tiek dvasinį gyvenimą.

Per visas minėtas ir nesuminėtas priemones dvasingumas ir moralė, kaip geroji sėkla, jau sėjama, ji auga ir tarpsta. Tiktai ryškių vaisių po 10 metų dar nematyt, nes gėris, juk “nebado akių”. Tikėjimo, moralės ir dvasingumo skleidimo darbą dirbantieji mato atsivertimus pasikeitimus ir vos ne visus vaikus, pradedančius tikėjimo kelionę nuo pat vaikystės. Dvasingumą keliančių veiksnių dėka ne tik stiprėja tikėjimas ir moralė, bet ir per tikinčiuosius didėja gėrio įtaka į tautos kultūrinį, socialinį, ūkinį, o gal kiek ir į politinį gyvenimą.



PATIEMS KILTI IR KITUS KELTI

(Suaugusių grupėje premijuotas straipsnis)

Antanas Marčiulaitis

Vystantis visuomenei ar tautai, vystosi ir savita, jai būdinga moralė. Kiekviena tauta turi įvairius jos dėsnių niuansus, tačiau svarbiausieji, esminiai moralės bruožai bei principai visoms tautoms ir įvairiems ekonominiams, kultūriniais, socialiniams ar religiniams gyventojų sluoksniams yra bendri ir sunkiai pasiduodantys kitimams. Kiekviena istoriškai susiformavusi žmonių bendruomenė, arba tauta, yra stipri tiek, kiek stipri jos moralė. Jei visuomenė tuos moralės principus pažeidžia - ji serga.

Tautos papročiai, etniniai ypatumai, visuomeninio gyvenimo būdas, o drauge ir moralė formuojasi, įsitvirtina bei tobulėja dešimtmečiais ir net šimtmečiais. Tačiau nepageidaujamos ir agresyvios jėgos (dažniausiai nukariavimai ir okupacijos) įneša savo "pataisų", kitaip sakant, pažeidžia ne tik ekonominius, socialinius, bet ir moralinius pavergtos tautos bei valstybės principus. Pvz., Lietuvą prievarta inkorporavus į Sovietų Sąjungą, buvo skaudžiai paliestos ir ekonominės, ir socialinės, ir religinės, ir net moralinės vertybės. Jei nepriklausomoje Lietuvoje nesąžiningumas, neteisingumas, abejingumas ir t.t. buvo labai reti reiškiniai, tai sovietmečiu jie iškerėjo tarsi piktžolės apleistame darže. Visos blogybės, atėjusios su okupacija, su laukiniu ir iškreipto veido socializmu, ėmė sparčiai tarpti ir keisti žmonių požiūrį į visa, kas užfiksuota dešimtyje Dievo įsakymų. Šis Dekalogas, labai kondensuotai ir labai aiškiai nusakantis pagrindinius kiekvieno žmogaus moralės reikalavimus, visais amžiais ir įvairiais atvejais buvo visokiausių kodeksų ruošimo pagrindas. Šiandien akivaizdžiai matome, kaip šėtoniškasis ateizmas, atėjęs drauge su

sovietine okupacija, išstūmė iš žmogaus Dievo įdiegtą prigimtį, pakeitė moralės sampratą, įklampino ne tik į ekonominį, bet ir į dvasinį skurdą. Žmogus, nusigręžęs nuo Dievo, prigesinės sąžinės, ėmė semti visą nedorybių purvą iš šėtono "malonumų" aruodo.

Pabandykime trumpai apžvelgti šio amžiaus antros pusės mūsų tautos nukrypimo nuo moralės normų kai kuriuos aspektus.

Meilės žmogui deficitas

Homo homini lupus est (žmogus žmogui - vilkas) - šis senovės romėnų rašytojo Plauto posakis ir šiandien neprarado savo reikšmės ir aktualumo. Vos ne kiekvieną dieną skaitome spaudoje, girdime per radiją, matome televizorių ekranuose žinių apie žiaurius kankinimus ir nužudymus, sprogdinimus, padegimus, apipilimus... Nejauku vakarais pasirodyti gatvėse, keliuose, kai žinai, kad aplink siautėja piktosios dvasios tarnai, už menkniekį pasiruošę užmušti ar kitaip pakenkti. Šių velnio tarnų palydovais paprastai būna neapykanta, pyktis, pavydas, gobšumas.

Potraukiui žudyti pradžią duoda žmogaus nekentimas, tolerancijos stoka. Žmogus ima nekęsti žmogaus dėl politinių pažiūrų skirtumo, dėl geresnės socialinės ar tarnybinės padėties, dėl turto ir kitų priežasčių. Ypač daug žmonių nužudoma siekiant užgrobti jų turta.

Žmogaus nekentimas, nepagarba jam, nežaboto keršto aistra - tai vienas ryškiausių komunistinės ideologijos bruožų. Lenininė-stalininė karo doktrina pripažino tik žvėrišką neapykantą, neribotą kerštą, prieš sunaikinimą ir jokie pasigailėjimo pralaimėjusiajam. Toji doktrina išliko ir taikos metais. Tai liudija pasi-

baisėtinais žiaurūs kalinių tardymai kalėjimų rūsiuose, panaudojant rafinuočiausias kankinimo priemonės, šiurpios buities ir darbo sąlygos koncentracijos stovyklose.

Impulsą neapykantai sukelti neretai duoda pavydas. Ko jau ko, o pavydo mūsų visuomenėje tikrai netrūksta. Pavydima kitam turto, garbės, sėkmės ir kitko. O juk pavydas - tai patogus įrankis niekšybei.

Jei ugdysime savyje ir kituose toleranciją, jei pagal Dekalogą mylėsime kiekvieną žmogų, net ir savo priešus, kaip save, išnyks kerštas, pavydas, neapykanta.

Egoizmo siautulys

Dominuojantis žmogaus veiklos bruožas - rūpinintis savo buitimi, savo dabarties ir ateities reikalais. Tai, sakytum, lyg ir normalu, jei rūpinimasis savimi neperauga į egoizmą. Niekas negali smerkti žmogaus, kuris gražiau pasipuošęs, kurio gyvenamoji aplinka estetiškai sutvarkyta ar turtinė padėtis geresnė už kitų. Galima tik girti žmogaus išmonę, sugebėjimą ir siekimą gerinti, tobulinti savo buitį. Tačiau kai visa tai pavirsta į nežabotą savivalę, kai pirmenybė teikiama asmeniniams reikalams ir nusigręžiama nuo kitų žmonių interesų, nuo visuomeninių reikalų - žmogus tampa egoistu.

Komunistinė „moralė“ diegė materialistines idėjas ir niekino dvasingumo polėkius. Žmogus pasinešė į egoistinį materialinių vertybių kaupimą. N. Chruščiovo laikų devizas „žmogus žmogui - bičiulis, draugas, brolis“, tapo tik fikcija.

Ar ne gėda mums bristi per egoizmo liūną, paminant altruizmą ir meilę kitiems?! Ar nerausta iš gėdos tie, kurie skiria dideles lėšas įvairioms vulgarybėms, o nusigręžia nuo vargstančiųjų?!

Politizuotas melas

Žinome, kad visada ir visur reikia sakyti tiesą, kad meluoti nepadoru ir negarbinga. Taigi žinome, o melas upeliais liejasi. Vieni kitiems

pameluojame nesigėdydami, nesivaržydami. „Melagis puošiasi tarsi princas, bet ir išsipuošęs jos yra melagis“ (K. Senbergas).

Užvis blogiausia, kai melas įsigali valdžios viršūnėse. Sovietų valstybės vadeivos, biurokatiškai valdydami šalį, darė daug grubių klaidų, net stambių politinių nusikaltimų. O kad tos klaidos ir nusikaltimai neišryškėtų ir kad liaudis neimtų jų plačiai komentuoti, valdantieji sėjo melą į visas puses. Melas buvo patikimiausia priemonė jų nusikaltimams užmaskuoti. Visos blogio apraiškos telkėsi ir vešėjo šioje imperijoje. Viena iš vyraujančių blogio apraiškų buvo melas. Stalinas, berods, šitaip mokė: nuolatos kartokite, kad tai, ką sakote, yra tiesa; ir jie iš šimto bent penki patikės - vis bus šioks toks laimėjimas. Na ir rentė visi, kas netingėjo, sąžinės ir gėdos neturėjo, milžinišką melo pilį. Bet anksčiau ar vėliau ji turėjo subyrėti, nes pernelyg įžūliai ir be jokių dorovės pamatų buvo statoma. Visuotinio melo šešėlis dar ir dabar kai kur šmėsteli.

Visur buvo pilna melo, bet politikoje - daugiausia. Deportuodami niekuo neprasikaltusius žmones į Sibirą baisioms kančioms, šalčio ir bado mirčiai, okupantai ir jų lietuviškieji pakalikai melavo liaudžiai, kad perkelia „liaudies priešus“, „tėvynės išdavikus“. Žmonės buvo gabenami aklinais užkaltauose, perpildytuose gyvulinuose vagonuose, be vandens ir maisto, be elementariausios medicinos pagalbos, o valdžia melavo, kad tremtiniai gerai maitinami, teikiama medicinos pagalba, kad lydintys sargybiniai humaniškai elgiasi su tremiamaisiais... Okupacinė valdžia savo šiurkščiais politiniais nusikaltimais privertusi jaunos vyrus palikti šeimas ir slapstytis miškuose, melavo, jog tai ginkluoti banditai, pavojingiausi išsigimėliai, kurių visa liaudis bijanti ir nekenčianti. Patys plėšikaudami, degindami sodybas, žudydami žmones, okupantai melavo, kad tai partizanų darbas. Jie tikėjosi tokiomis priemonėmis sukelti kuo didesnę neapykantą laisvės kovotojams. Susmukdę pramonę, žemės ūkį, pakirtę

žmonių moralę, komunistiniai propagandistai bei rėksniai šmeižė užsienį, atseit ten “supuvęs” kapitalizmas nustūmė varguomenę į neišsivaizduojamą skurdą. Komunistiniai vandalai rūpestingai dangstė savo piktadarystes juoda melo širma, melo spyriais ramstė braškantį ir siūbuojantį socializmą, kol pagaliau patys atsidūrė po jo griuvėsiais.

Melas yra nusikaltimas prieš tuos, į kuriuos nukreipiamas. Mulkinti, meluoti ar sakyti tik pusiau tiesą - tai pasityčiojimas iš kito, tai ir savęs žeminimas. Atlaidžiai nusišypsoms, kai pameluoja mažas vaikas, nes jis dar nesugeba skirti tiesos nuo melo, nes jo melas - tai vaikiškos fantazijos padarinys. Tačiau kai meluoja suaugęs, o ypač valdžios žmonės, - tai jau nusikaltimas, vertas ryžtingo pasmerkimo.

Tiesą sakyti visada yra lengviau, negu meluoti, nes jos nereikia sugalvoti. Tiesa, kaip sakė T. Dreizeris, yra gyvenimo alsavimas, ji yra tikrosios vertybės pagrindas.

Vagie, kepurė dega!

Jei šį užgaulų priekaištą būtume adresavę vagiui prieškariniais laikais, jis gal ir būtų griebęsis už kepurės. Sovietmečiu įpratęs vogti, dažnas ir šiandien ne tik vagia, bet jau ir viešai ne savo ima. Ir dėl šio priekaišto net neraus-telėtų. Į jo sąmonę įsirežė iš sovietinio socializmo citadelės atėjęs posakis: kas tavo - tai mano, o kas mano - tai neliesk! Revoliucija Rusijoje sudarė puikias galimybes išplaukti į paviršių visokioms visuomenės padugnėms, jų tarpe ir vagims. Baisus skurdas, akivaizdi bado šmėkla pašėlusiais tempais gausino vagių ir plėšikų gaujas. Po antrojo pasaulinio karo jų dar padaugėjo. Žmonės tokiu nešvariū būdu buvo verčiami gintis nuo paties baisiausio - bado mirties.

Lietuvoj NKVD agentai ir sribai plūdo į kaimus “banditų” ieškoti. Na ir ieškodavo nesivaržydami spintose ir spintelėse, stalčiuose ir podėliuose. Žinoma, surasdavo tai, ko ieškodavo: maisto produktų, drabužių ir avalynės,

pinigų ir brangenybių. Ir imdavo slapčiom ir viešai, nes visi daiktai, anot jų, buvo “liaudies priešų” nuosavybėm ir skirti banditams šelpti. O paskui viešai skelbdavo, kad tai buržuazinių nacionalistų ir jiems prijauniančių darbas.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, pablogėjo ekonominė padėtis. Ekonomikos smukimą lydėjo vagystės, plataus masto grobstymai. Einant į laisvąją rinką, privatizuojant sovietmečiu neteisėtai suvalstybtą turtą, bandant atitaisyti žmonių teisę į nuosavybę, atsirado kontrolės ir savikontrolės vakuumas. Tad buvę komunistiniai vadai ir vadukai ėmė grobstyti jų kompetencijoje buvusį turtą. Jais pasekė ir kai kurie eiliniai žmonės. Iki neregėto dydžio išaugo mafija, jos čiuptuvai apraizgė valdžios viršūnes. Todėl šiandien ir matome jos padarinius: vieni pernelyg greitai pralobo, pinigų milijonais žarsto, kiti (o jų dauguma) nustumti į skurdą. Ekonominė ir politinė anarchija subrandino savo vaisius.

Kol policija, prokuratūra, teismai, įstatymų leidžiamoji ir vykdomoji valdžia, pagaliau pati visuomenė aplaidžiai ir atlaidžiai žiūrės į mafijos ir grobstymų siautėjimą - Lietuva merdės. Ar dar ilgai lauksime ir dejuosime, kad neįmanoma su šiuo blogiu susidoroti? Įmanoma! Tik reikia pilietinės drąsos, iniciatyvos ir koordinuotų veiksmų.

Septintas Dievo įsakymas nurodo: nevok! Šitą įsisąmoninti privalome visi. Ir kuo greičiau, tuo geriau.

Tu man - aš tau

Dorovinį mūsų tautos palikimą žymia dailimi grauzia ir suaktyvėjęs korupcijos kirminas, korupcija Lietuvoje ypač plačiai išsikerojo brežnevinio sąstingio laikais. Maži atlyginimai, nepakankama kontrolė, smagiai besisukęs slap-tų pažinčių ratas, be to, moralės nuosmukis buvo puiki terpė korupcijai, apėmusiai ne tik žemesniuosius valdininkų ir tarnautojų sluoks-nius, bet ir valdžios viršūnes.

Norėjai patekti pas geresnį gydytoją - duok

kyši. Norėjai įstoti į prestižinę aukštąją mokyklą - jei ne komjaunuolis, be kyšio nepateksi. Įsigidei pirkti deficitinę prekę - tavo kyšio lauks atkišta ranka. Ir bylą teisme ne visada buvo galima laimėti be kyšio. Solidus kyšis būdavo tarsi stebuklinga lazdelė ar "abrakadabras" burtažodis. "Netepsi - nevažiوسي" - tarytum gyvenimo taisykle buvo tapęs posakis.

Po nepriklausomybės atgavimo kyšininkavimas, arba korupcija, buvo kiek priblėsęs. Atėjo į valdžią buvę komunistiniai nomenklatūrininkai, atbukusios sąžinės veikėjai, atsinešę su savim ir sovietinį reliktą - korupciją. Didžiausi svertai valstybės ir privataus, bet neprivatizuoto turto dalybose - protekcijos, giminystės ir bičiulystės ryšiai; o pats veiksmingiausias svertas - kyšis pinigais. Paimkime tik vieną iš daugelio korupcijos faktų - Taujėnų architektūrinio paminklo - dvaro ansamblio pardavimą už juokingai mažą kainą, tik už keliolika tūkstančių litų, kai jo sąmatinė vertė siekia virš trijų milijonų. Vadinasi, didžiulis skirtumas tarp sąmatinės ir nešvarių sandėrių sukurtos kainos - kažkam nuplaukė į nuosavą kišenę. Korupcijos keliu einant, išparduota daug vertingų pastatų, mašinų ir kt. už neindeksuotas sumas, todėl į valstybės išdą nepateko turbūt jau ne milijoninės, o milijardinės pinigų sumos. Ta pati buvusioji komunistinių nomenklatūrinių vyriausybė, kuri taip nedorai spekulioavo ne savo turtu, skundėsi negalinti didinti atlyginimų, pensijų ir kitų socialinių išmokų, atstatyti galimybės žmonėms laisvai disponuoti savo indėliais taupomuosiuose bankuose dėl valstybės biudžeto nepajėgumo. Mafijozai, valdžios nesąmoningai ir sąmoningai, maskuotai ir atvirai remiami, lobo, o dori žmonės ir toliau buvo skurdinami.

Tokios nenormalios padėties akivaizdoje kildavo (ir dabar dar tebekyla) teisėtas klausimas: kodėl tylomis prašliaužia pro šalį teisėtvarkos ir teisėsaugos atstovų akys, kodėl jų kompetencijoje esantys kodeksai nepanaudojami prieš korupciją? Ar dar ilgai Temidė tūnos ramiame užutekyje užrištomis akimis?

Alkoholizmas ir jo padariniai

Vienas iš ydingiausių ir labiausiai žmogų žeminančių įpročių yra besaikis alkoholio vartojimas. Girtas žmogus pridaro visokių kvailysčių, alina savo sveikatą, skriaudžia šeimą, visuomenėje virsta pajuokos objektu, valstybei tampa parazitais. Alkoholikas netenka tautinės, kultūrinės bei dvasinės savimonės, jis tinkamas valdžiai tik kaip luošas darbinis arklys.

Šitą žinojo carinė rusų valdžia, todėl toleravo ir visais būdais skatino girtuokliavimą. Priešingai pakelėse ir kitur begales smuklių su nesi- baigiančiu alkoholiu. Ši carų metodą kartojo vėlesni rusai okupantai. Stokojo duonos, aprangos, patogesnio būsto, bet degtinės, vyno, alaus visada būdavo apsčiai. Brežnevo valdymo metais net buvo įsigalėjusi tendencija kiekvienoje maisto prekių parduotuvėje turėti ne mažiau kaip keturių rūšių degtinės, neskaitant kitų stipriųjų gėrimų (konjako, trauktinių, likerų).

Pasigėrusią liaudį buvo lengviau valdyti ir išnaudoti. Ji be didelio pasipriešinimo pasiduodavo valdžios diktatui. Neturėdami kilnių tikslų, be jokių perspektyvų, girtuokliai kartu prarado ir tautinio susipratimo, išsivadavimo iš priespaudos idėją. Girta tauta - išsigimusi, begriūvanti tauta. O kad girtuoklis yra moraliai degradavęs, kad nuo jo kenčia kiti, kad tokiu būdu vyksta tautos išsigimimas, okupacinė valdžia ir jos klusnūs lietuviškieji tarnai nesuko dėl to galvos.

Vienintelė institucija, skelbianti nepakantumą alkoholizmui yra Bažnyčia. Ji visada pasisakydavo ir pasisako už abstinenciją, už dvasinį žmogaus tobulumą. Devyniolikame amžiuje vyskupas Motiejus Valančius beveik vienas sugebėjo blaivininti mūsų tautą, drąsiai priešinosi caro valdžios užmačioms. Naudodamasis Bažnyčios ir savo kaip jos atstovo autoritetu, vysk. M. Valančius pasiekė užsibrėžtąjį tikslą: blaivybės akcija pasklido po visą Lietuvą ir davė teigiamus rezultatus. Taip tauta buvo išgelbėta nuo moralinio sunykimo.

Šiuo metu Bažnyčios įtaka mažesnė, nes ne visų protus ir širdis pasiekia jos mokymas.

Agresyvus buldozerinis ateizmas savo pasiekė: nemaža mūsų tautos dalis nusigręžė nuo Bažnyčios. O valstybinės institucijos, apsikrovusios begale kitų rūpesčių ir bėdų, nesuranda laiko skirti kovai su šia socialine blogybe.

Ar grįš kada į Lietuvą vyskupo Valančiaus blaivinimo idėja? Tikėkimės, kad toks laikas ateis. Užtat kiekvienas privalome turėti pilietinės drąsos ir atsakomybės už savo, savo šeimos, savosios aplinkos ir visos Lietuvos blaivinimą. Tik blaivi tauta yra pajėgi atsispirti prieš svetimas neigiamas įtakas, pakelti sunkumus ir išsivaduoti iš ekonominio, kultūrinio, dvasinio nuopuolio, kurį primetė ilgalaikis okupacinis režimas.

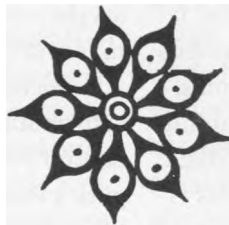
Numesk, tėvyne, rūbą seną, kurį užvilko svetimi, - ragino Maironis vaduotis iš carinės Rusijos jungo. Šis poeto raginimas tinka ir mūsų Lietuvos Lietuvai. Iš tiesų, mūsų tėvynė vis dar dėvi pasenusį, sudrįskusį, lopytą ir perlopytą svetimą rūbą, kuris nei puošia, nei garbės teikia.

Komunistinio režimo liekanos, nėra būdingos lietuvių tautai. Jos pasisavintos iš puslaikinių Rytų okupacijų metais. Ilgai žeminta, išnaudota, engta ir žalota, Lietuva išlaikė savo dvasinį gyvybingumą, išsaugojo papročius ir

kalbą. Neišblėso ir laisvės bei nepriklausomybės siekimas. Neužgeso mūsų tautos didvyrių dvasia, nors rusų carai daugiau kaip 120 metų ir raudonieji Rusijos imperialistai 50 metų visai stengėsi Lietuvą, kaip ir kitas pavergtas valstybes, nutautinti, suniveliuoti. Nepristigo mums drąsos bei ryžto išsiveržti iš raudonosios imperijos gniaužtų. Dabar belieka apsivalyti nuo svetimo purvo, teršiančio tautos moralę.

Prie mano trumpų apmąstymų mozaikos būtų galima pridėti ir daug kitų visuomenės moralės pažeidimo atvejų, tokių kaip išpuikimas ir pasipūtimas, susvetimėjimas, biurokratizmas, tingumas ir neryžtingumas, abejingumas.

Pats laikas mums stoti į vieną gretą kovai už tėvynės atbudimą, už visų jos dvasinių vertybių susigrąžinimą. Kas myli savo tėvynę bei rūpinasi jos ateitimi, ras laiko, jėgų, išminties ir būdų skaidrinti jos moralinį veidą. Jei vienybėje ir maldose telksimės prie Dievo meilės ir gailestingumo, Jis suteiks mums dvasinių jėgų, kantrybės ir ištvermės, šalinant visas negeroves, kurias pasėjo komunistinis ateizmas. Kristus mus guodžia: "Kiekvienas, kas prašo, gauna, kas ieško, randa, ir beldžiančiam atidaroma" (Mt 7,8).



■ Kun. Kazimieras Butkus, buv. Detroito Šv. Petro lietuvių parapijos klebonas, rūpinęsis ir Windsoro liet. parapijos sielovada, mirė rugpj. 14 d. Palaidotas Holy Sepulchre kapinėse.

■ Philadelphijos ark. kardinolas Anthony Bevilacqua liepos mėn. kun. Petrą Burkauską paskyrė dviejų lietuvių parapijų klebonu Philadelphijoje: Šv. Kazimiero ir Šv. Andriejaus. Prel. Juozas Anderlonis yra trečiosios - Šv. Jurgio - parapijos Philadelphijoje klebonas.

■ Kun. Visvaldas Kulbokas, atvykęs iš Romos, 1999 m. vasarą apie pusantro mėnesio talkino Anapilio, Kanadoje, sielovados darbui.

SĄŽININGUMO PROBLEMA IR ATSAKOMYBĖ

Alytė Valentukevičiūtė

Kalbėsime apie sąžinę. Manau, jog sąžiningumo problemą ganėtinai sunku suspausti į siaurą referato formą. Trumpai išanalizavau ir susintetinau šį reiškinį.

Iš kur kyla sąžiningumas?

Štai keletas punktų: a) sąžinė kaip Dievo dovana; ji egzistuoja tik idealistiniame pasaulyje. b) sąžinė iš tradicijų, c) sąžinė ateina kartu su žmogumi, jam gimstant.

Neginčijamai matome, jog daugelyje gyvenimo situacijų sąžinė tampa teisingumo budeliu. Išlikti ir palaikyti save tokį, koks buvai iki sąžinės nykrypimo kaltėn, yra nelengvas uždavinys. Galiu teigti, kad ne visada padaryta klaida ir graužatis dėl jos verčia apsvarstyti savo poelgius.

Tokio tipo troškimas būna valingas arba spontaniškas. Valingas pasireiškia tvirtu apsisprendimu tapti sąžiningu, o spontaniškas tai tolimesnė svajonė, kurioje paskendęs žmogus užsimiršta ir praranda sąžinės tvykstelėjimus.

Nemaža dalis filosofijos istorijos šaltinių skelbia neva sąžiningumo ženklą ypač iškėlė XVIII a. nušvitusios humanizmo idėjos. Jas išplėtojo reformacija. Griežtai prieštaraučiau tam. Būtent Viduramžių laiku susiformavo ir įsireminė bažnytinės tiesos. Jos išliko nepakitusios iki XIX a. pradžios. Viduramžiais nusistovėjo doros mokslas. Doroviniai kanonai tapo išaukštinti ir sergstimi. Jie - Bažnyčios Šventųjų idėjų pagrindas ir grūntinis akmuo visai teologijai. Nekintančios vienuolynų regulos buvo tobuliausias dorovės pavyzdys. Sąžiningumas

lygiai taip pat, kaip ir padorumo supratimas, vystėsi tradiciškai. Įtaką sąžiningumui darė religija. O pats svarbiausias argumentas - sveikas ir teisingas auklėjimas šeimoje. Tėvų pareiga perduoti atžaloms gyvenimo išminties rinkinį. Paprasčiausia taisyklė tai būtų: nedaryk kitam to, ko pats sau nelinkėtum. Tai sąžinės balsas. Bet yra dar ir pasirinkimas, kurį atlikdamas žmogus vadovaujasi ne tik protu. Jam padeda dvasinė galia! Ji jį įpareigoja ir paskatina. Po tam tikro veiksmo ar sprendimo imama svarstyti apie galimas pasekmes. Taip pat apgalvojami ankstesni nusistatymai.

Evoliacinė teorija sako, esą sąžinė žmogiškojo išsivystymo apraiška. Bet psichoanalizė visgi pabrėžia sąžinę kaip užgniautų pasąmonės pergyvenimų išraišką.

Vincentas Žemaitis, žymus šių dienų etikos teoretikas, įžvelgia, jog sąžinei būdingiausia savybė - sielograuža. Jos galia įgauna liepiamąją formą ir nuolatos kontroliuoja mus.

Psichologiniu požiūriu sąžinės apibrėžimą suformuluoti lengva. Vienas taikliausių Benjaminio Franklino - "Jeigu nori kietai miegoti, gulk į lovą su švaria sąžine". Vadinas, privalu klausytis vidinio balso. Tačiau jeigu jis klaidina, kaip tada...

Psichologija padeda žmogui susiprasti savyje. Ji stengiasi sudėti harmoningai jausmus, ugdyti dviasiskai suderintą asmenybę, naudingą visuomenei. Šiuo metu vyrauja klaidinga nuomonė, jog ankstesnės sąžiningumo teorijos - atgyvenos. Žmogus jomis atsidėdamas gali ir nukentėti, jis pasidarys tuščiu naivuoliu. XX a.



Studentė Adelė su tėvu Antanu tėviškėje.

mąstytojų nuomone, žmogui sąžinė nereikalinga. Jis tapo per daug pasitikintis savimi, negailėstingas konkurentams, artimiesiems. Pripažinimą pelno tik tada, kai "eina per galvas". Retas kuris žino, ką reiškia pasitikėjimas artimu, abipusis šiltas bendravimas. O jei žmogus tykus, ne toks kaip visi, nepraradęs nuoširdumo - tuomet jis niekinamas, žeminamas iš jo juokiamasi.

Sąžiningumo stoka apsvijusi pasaulį. Ji liečia kiekvieną mūsų. Gyvenime juntamas slidumas. Ir jei pavyksta atsiriboti nuo kasdieninio absurdo, tai jau savotiškas pasiekimas. Minia negali turėti sąžiningumo, nes jis pasireiškia tik pavienėse grupėse. Arba asmenyse, ieškančiuose tobulumo, meno ir grožio.

Ne tik sąžinė žmogų saugo nuo paklydimo, bet ir saikas. Kai žmogus peržengia visas sąžiningumo ribas, jis virsta ligoniui. O ligonis miglotai tegali atsakingai atlikti gyvenimo misiją. Taip pat ir dvasios ubagas nesugebės palikti kartoms kažką nepakartojamo. Ir kaipgi būti atsakingu, jeigu tu negražus vidumi ir bjaurastys tavo geriausi draugai. Pravartu susidaryti

dorovinių vertybių lentelę ir ją nešiotis galvoje. Atsakingumas - tai menas stebėti save ir kitus.

Svarbu įsiklausyti į save, tai tuomet bus lengviau suprasti kitus. Kitame žmoguje kartais išvysti savo Aš, kuris niekada taip arba kitaip nepasielgtų arba priešingai elgtųsi. Tada žmogus tampa tauresnis ir išmoka vertinti savo poelgius, semiasi patirties iš aplinkos. Aišku, imituoti idealus geras bruožas, jei jie atitinka visuomenei priimtus dorovinius bruožus.

Kol gyvename, mumyse vyksta grumties procesai, iš sielos nori ištrūkti gėris ir blogis, dvi amžinosios priešės. Tai žmogiškoji šviesioji ir gyvuliškoji tamsioji. Nevalia, kad nesuturėtume antrosios, kuri yra nelabai aiški, mistikoje dar vadinama tamsiąja mėnulio puse. Ateitų galas ne tik sąžinei, bet ir atsakomybei bei meilei, pasiaukojimui dėl kito žmogaus. Pasaulį apimtų krachas. O nepraradusiems dvasinių vertybių žmonėms tektų pasitraukti užmarštin.

Panagrinėkime atsakomybę. Kas tai per reiškinys? Jei mėgintume jai sugalvoti apibrėžimą, jis, matyti, skambėtų gana sausai. Atsakomybė - pareiga ištesėti prisiimtus ir patikėtus uždavinius.

Atsakomybė siejama ir su kalte. Nusikaltus iškyla problema kaltę atlyginti, tai yra pasitaisyti. Žmogus turi laisvą valią, o kaip jau anksčiau sakiau, jis atsakingas pats už save. Aišku, jie žmogus dar vaikas, už jį atsako ir sprendimus dažnai priima tėvai. Man pradėjus vardinti žmones, kurie savyje neturi atsakomybės, turbūt per daug plačiai išsiplėščiau. Paminėsiu tik keletą atvejų. Pirmasis jų ir yra vaiko atvejis. Jis - naujas žmogutis, stebintis aplinką ir jį globojančius artimuosius, mokančius vaiką suprasti pasaulyje vykstančius reiškinius. Už gerą elgesį vaikas giriamas, už blogą peikiamas. Jau ketverių būdamas, jis žino, kas užginta, kas galima. Tokio amžiaus mažylis gali netgi sudrausminti suaugusiuosius. Jis jaučia atsakomybę susidėti tvarkingai žaislus, prieš valgį plauti rankas. Jam gėda, jei pamiršta padėkoti už dovaną, o ypač kai tėvai apie tai primena.



**Stasys, Adelės brolis, ji pati ir mama Agota
Dir sienė: visi pasiruošę vykti į bažnyčią
1935.09.8.**

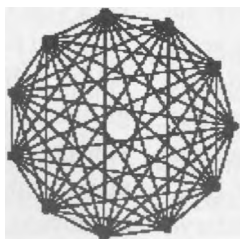
Už jį atsakingi tėvai nusprendžia, ar teisinga atžalą leisti į darželį, o gal palaukti pirmosios klasės. Tuo metu žmogus nėra laisvas. Jam betarpiškai svarbi tėvų nuomonė. Kuomet jis jau sugeba sąmoningai ir apgalvotai vykdyti sau pačiam iškilusių reikalavimus, nuo tos akimir-

kos jis tampa atsakingas pats už save. Jis pagaliau pasiekia aukščiausią tašką - laisvę rinktis. Tačiau tikint kažkokio mokslininko teorija, kad žmogaus laisvė - tai utopija, jis negali likti laisvas tiek, kiek pats to nori. Laisvė egzistuoja tik filosofijoje. Bet sugrįžkime prie atsakomybės tematikos.

Paskalio nuomone, atsakomybė kyla iš papročio, arba pripratimo atsakingai atlikti pareigas. Paskalis nepripažįsta žmogaus teisingumo-sąžiningumo. Anot jo, reikia susipažinti su sąžine, kad taptum atsakingas. Žmogus, nesupraddamas kito žmogaus gerumo, negali kliautis vien savimi. Sąžinė, jei ji apnuodyta, yra klaidinga.

Nebūtinai atsakingas esti sąžiningu, nors šios teorijos ir turi ryšį. Štai pavyzdys: aš esu atsakingas darbe, pro mano pirštus nepraslys nė mažiausia klaida, tačiau namuose aš linkęs nuslėpti tai, kas manyje netobula ir net gėdinga. Tada sąžinės ir atsakomybės problemos susilieja į vieną, išsirutulioja į neginčijamą sąžinės klaidingumą. Pavyzdžiui, aš despotas su pavaldiniais, arba darbe užsiplieskiu be reikalo, imu kištis į svetimus reikalus, o namie aš mylintis tėvas, aukojantis viską dėl artimųjų. Kaipgi tuomet mano sąžinė?

Kartais asmuo nežino, kad jis neteisingas arba neatsakingas kitiems. Jį klaidina kiti žmonės ir įsitikinimai, Jam sunku susivokti savy, net, jei jis bando kovoti su trūkumais. Nors, kaip daugelis sako, jog klysti žmogiška, tačiau sąžinės klaidos yra pačios pavojingiausios. Lengviausia gyventi tiems, kurie iš viso nieko nesupranta apie moralinius dalykus...



KOKIE MAN ARTIMESNI KUNIGAI:

TRADICINIAI AR MODERNIEJI?

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas rašinys)

Nijolė Rutkauskienė

Prieš pradėdama rašyti šį rašinį, ilgai mąsčiau, kas yra modernus kunigas arba kunigas - modernistas. Aš žinau, kas yra kunigas, bet nelabai suprantu, ką reiškia modernus kunigas.

Lygiai taip anksčiau nesupratau, ką reiškia neapraktikuojantys katalikai. Visada maniau, kad žmonės, kurie meldžiasi, lanko bažnyčią ir stengiasi gyventi katalikiškai, vadinami katalikais, o tie, kurie nesimeldžia, nelanko bažnyčios, jie nėra katalikai. Pasirodo - netiesa. Tie, kuriuos mažus kažkada pakrikštijo, ko jie, aišku, visiškai neprisimena irgi vadinami katalikais, nors jie niekada Dievui nesimeldžia ir net nemoka maldų. Jie vadinami neapraktikuojančiais katalikais.

Net ir bažnyčią lankantys tikintieji neretai pasielgia ne taip, kaip turėtų elgtis tikri katalikai, o ką jau kalbėti apie tuos, kurie visiškai nesimeldžia ir bažnyčios nelanko; neretai net pasijuokia iš besimeldžiančių. Tokio žmogaus kartais jei paklausi: "Koks tavo tikėjimas?" Šis nedvejodamas atsako: "Aš esu katalikas". (Žodžiu, nedrįsk manęs įtarinėti, neturintį jokio tikėjimo.,

Krikštas iš tiesų yra didelė Dievo dovana. O ar mokame, ar norime ją branginti?

Be bažnyčios mūsų tikėjimas turi mažai galimybių augti. Jei Bažnyčia tau nėra Motina, tuomet Dievas tau nėra Tėvas. Kaip sako Jonas Paulius II: "Tik didelė meilė Bažnyčiai leidžia uoliai liudyti Kristų. Ištikimybė Kristui negali būti atsieta nuo ištikimybės Bažnyčiai".

Žinau, kas yra modernus dailininkas. Pripažįstu ne vieno dailininko puikią modernistinę kūrybą, tik, deja, būna ir kitaip. Ypač šiuo-

laikiniai dailininkai, ne vienas ir lietuvis, kuria tokį meną", kur koku matyti. Negaliu suprasti, kodėl toks menas kuriamas?! Ar dailininko viduje yra susikaukę daug bjaurasties ir netikrumo, ką jis išlieja savo kūryboje, ar tai yra paprasčiausias maivymasis ir noras išsiskirti iš kitų. Jei tai yra jo viduje susikaukę nešvarumai, kodėl jie išpilami kitų žmonių akivaizdoje? Gal galima išsivalyti vienam, niekam nematant?.. Juk dažnai būna, kad, sakykim, į šiuolaikinio tapytojo kūrybą nesinori žiūrėti, nes ji sukelia nemalonias mintis ir nemalonus jausmus.

Dailininkai modernistai, ypač postmodernistai, linkę rimtus dalykus paversti visai nerimtais, netgi juokingais.

Kai kurie ir lietuvių dailininkai drąsiai ir atvirai (manau, visai nesuprasdami, ką daro) išreiškia skeptišką požiūrį katalikybės atžvilgiu ir Bažnyčios atžvilgiu. Šie dalininkai savo kūrinius, įvairias instaliacijas rodo ir kaimyninėse šalyse. Tokiu būdu kaip ir reprezentuoja šiuolaikinę lietuvių dailę. Ar katalikiškos tautos gali toleruoti tokį meną? Tikrai neturėtų!

O kas gi yra modernus kunigas, moderni bažnyčia, modernūs tikintieji? Žinau, kas yra tradicinės bažnyčios ir tradiciniai tikintieji. Pritariu, kad yra gražių ir modernių bažnyčių, tik manau, kad sukurti modernią šiuolaikišką bažnyčią, kur gyventų pats Dievas, yra labai nelengva.

Mano manymu, visa tai, kas modernu, yra mažai tikra. Kitaip tariant, kuo daugiau modernumo, tuo mažiau tikrumo. Žmonės yra linkę bėgti nuo tikrumo, ypač jei nėra suradę esminių dalykų gyvenime. Bėgdami, ieškodami kažko

naujo ir ypatingo, jie savaimė peršoko per tai, kas yra amžina ir negriaunama. Žmonės bando surasti naują tiesą, nors dar nėra supratę senos tiesos.

Tokiu būdu jie blaškosi, kankinasi. Kitaip tariant, neranda sau vietos. Nesustodami prie Amžinų tiesų, žmonės patys save labai nuskriaudžia.

Tradiciniai tikintieji žino, kas yra Bažnyčia, kas yra Jėzus Kristus, kas yra Švenčiausias Sakramentas. Netradiciniams tikintiesiems dažnai kyla įvairiausių abejonių. Jie net ir tikėjimo tiesas ima aiškinti kitaip. Tokiu būdu nejučioms prasideda griovimas, griovimas tikėjimo ir pačios Bažnyčios. Žinoma, tai vyksta ne kiekvienu atveju. Galbūt galima šiek tiek sumoderinti šv. Mišias, tik kad nenukentėtų tikėjimo gilumas, kad netaptų jis paviršutiniškas. Sakym, šventų Mišių metu, grojant gitaroms, nepamirškime, kad stovime po bažnyčios kupolu, kad Dievas žvelgia į mus iš Aukštybių.

Tikėjimo tiesos nekeičiamos. Manau, visi gerai suprantame, kad negali būti pakeista nė viena Švento Rašto mintis.

Kartais vyksta tikrai apgailėtini dalykai. Šiuolaikinis žmogus, matydamas šio pasaulio griunamąsias jėgas, tarsi ieško dvasingumo ir tuo pačiu metu nusigrižia nuo bažnyčios, lyg ji būtų atgyvenusi struktūra. Todėl, kaip sako vienas Rytų patriarchas Ignatio IV: “Mūsų nuolatinė pastoracinė pareiga yra sugrąžinti šiuolaikiniam žmogui Bažnyčios prasmę ir pojūtį, o Bažnyčiai - perteikti šiuolaikinio žmogaus jausmus ir protą”.

Panašiai kalba ir Lietuvos arkivyskupas Sigitas Tamkevičius: “Bažnyčia yra paveldėjusi nesikeičiančias, amžinas vertybes ir yra pasiryžusi jas ginti; jai nereikia rūpintis, kad kažkas iš jos vertybių paseno, tačiau jai negalima užsidaryti nuo besikeičiančio pasaulio. Iš vienos pusės, Bažnyčia ištikimai turi saugoti ir perduoti Jėzaus Kristaus palikimą, iš antros pusės, Bažnyčia turi ieškoti kelių, kaip sėkmingiau atlikti šią misiją.

Esu labiau linkusi pritarti stačiatikiams ir modernumo dažniau bijau nei juo džiaugiuosi.

Sunku moderniame pasaulyje likti tradiciniu kunigu, bet reikia stengtis juo išlikti ir neskubėti tapti moderniu. Norint likti tradiciniu, reikia nuolat gilinti savo tikėjimą. Tikėjimo gilumas nugali modernią civilizaciją. Tikinčiųjų akys visuomet pirmiausia gręšis į tą kunigą, kuris yra tvirtas tikėjime ir sąžiningai atlieka kunigo pareigas.

Žinoma, tuo pačiu turi būti ir šiuolaikiškas. Jis, kaip ir mes visi, gyvena tame pačiame pasaulyje; vaikšto tomis pačiomis gatvėmis, perka tose pačiose parduotuvėse, mato madas, mato reklamas, girdi žmonių kalbą. Kunigas negali būti lyg iš kito pasaulio. Jam netgi privalu žinoti gyvenimo aktualijas. Viską aprėpti, aišku, sunku. Svarbiausias kunigo uždavinys - dvasiniai žmonių reikalai, dvasinės jų problemos.

Mūsų bažnyčios Rektorius visada žino, kokie svarbiausi įvykiai vyksta mieste, šalyje ar užsienyje. Tik jis niekuomet neskuba daryti tam tikras išvadas, neskuba ką nors konstatuoti ir niekuomet nepuola į nieką “stačia galva”. Svarbiausia, kad jis yra tikras savo tikėjime, vienuolio pasiryžimuose ir tuo pačiu tvirtai stovi ant žemės. Kiekvienas žmogus, kuris yra šalia jo, jaučiasi tvirtas. Ir nereikia čia daug modernumo!

Jei aš būčiau kunigas, niekada negalvočiau, kaip man tapti moderniu. Visuomet galvočiau apie Dievą, apie jo didžią kančią, apie Jo begalinę meilę žmonėms. Svarbiausias kunigo uždavinys sekti Jėzų ir vesti paskui save žmones. Jei kunigas savo širdyje turi didelę meilę Dievui ir žmonėms, daug sielų patrauks prie Kristaus, prie Išganytojo.

Ar galvojo apie modernumą kunigai Lietuvos okupacijos metais!? Jei galėtume paklausti kun. Juozo Zdebskio, kun. Juozo Poderio, vyskupo Julijono Steponavičiaus ir daugelio daugelio kitų... Jie ligi šiol tarsi gyvi. Jų dvasia yra tarp mūsų.

Pamenu, kaip vienas kunigas prieš šv. Mi-

šias išeidavo į kiemą ir pasikviesdavo kelis berniukus patarnauti šv. Mišioms. Vaikai, paspyrę kamuolį, net nespėję nusiplauti rankų, bėgdavo į bažnyčią. Gal tai ir labai šiuolaikiška, tik nemanau, jog teisinga.

Vaikas nuo pat mažų dienų turėtų žinoti, kad bažnyčia nėra šiaip koks pastatas ar muziejus, o tikri Dievo namai. Vaiką reikia išmokyti, einant į bažnyčią švariai nusiprausti, švariai apsirengti ir labai švariai nusivalyti batukus.

O, jei jam leidžiama patarnauti šv. Mišioms, vaikas turi suprasti, kad jam yra suteikta ypatinga garbė.

O gal kunigas modernistas yra tas, kuris aukoja šv. Mišias kur nors sporto salėje, grojant gitaroms ir pan.??

Nežinau...

Vienoje bažnyčioje mačiau, kaip, net jauni kunigai, perkeitimo metu nepakelia į viršų Ostijos nei Taurės. Jeigu tai yra modernu, tuomet man nepatinka.

Visada, kai matau aukštai iškeltose kunigo rankose baltą Ostiją ir Taurę, mano akyse pasidaro šviesu ir atrodo, kad ne tik savo akis keliu į viršų, bet ir širdį.

Aš nemanau, kad kunigas būna tik *tradicionis* arba dar blogiau, tik *modernistas*. Drįstu galvoti, jeigu kunigui nepavyksta būti tikru tradiciniu kunigu, jam nieko nebelieka, kaip tapti *modernistu*. Neretai tikrai taip atsitinka.

Na, o jei kunigas yra *tradicinis* ir nori nors kiek tapti *modernistu*, jam yra nelengva, nes čia greitai galima paslysti. Ir vienu, ir kitu atveju yra nelengva. Išeina taip, jeigu kunigas nori likti tvirtas tradicinis, bet tuo pačiu stengiasi kiek galima prisiderinti prie modernaus arba modernėjančio pasaulio ir jei jam tai pavyksta, tada puikų. Toks kunigas man patiktų.

Manau, kad toks yra mūsų bažnyčios Rektorius. Jo aukojamose šv. Mišiose visuomet jautiesi saugus, tvirtas, tikras, neabejojantis. Jo pasakytos mintys niekada nesukelia abejonių. Pamokslai neatsibosta nei seniems, nei jauniems. Dažniausiai išgirsti ką nors naujo iš krikščiony-

bės istorijos ar Bažnyčios istorijos. Jis nekalba apie politiką, bet visi žinome, kad yra Tėvynės patriotas, augęs tikrai patriotiškoje ir katalikiškoje šeimoje. Nepavyko pastebėti jo blogos nuotaikos. Kartais, sakydamas pamokslą, linksmai pajuokauja ir priverčia nusišypsoti net pačius rimčiausius parapijiečius.

Visuomet yra drąsu, jei nori, ko nors paklausti ar paprašyti. Jis niekada nebara ir neverčia daryti to, ko nenori, bet tuo pačiu metu yra griežtas.

Rektorius neišskiria parapijiečių, kurie jam yra labiau svarbūs ir kurie mažiau. Dėl to bažnyčioje nėra jokios įtampos. Sykiu yra labai žmogiškas - kartais kur nors suklysta ar pamiršta. Tuo jis yra artimas kiekvienam iš mūsų.

Manau, kad kunigas turi derintis ne tiek prie modernaus pasaulio, kiek prie šio pasaulio žmonių. O žmonės keičiasi, juos pasaulis keičia. Į Lietuvą irgi plaukia įvairios srovės iš Rytų ir Vakarų. Ypač jautriai į tai reaguoja jaunimas. Jie yra labiau linkę į modernumą, į tai, kas nauja. Jiems ir sektos gali atrodyti labai modernios ir patrauklios. (O, neduok, Dieve, pakliūti į jų pinkles!) Su jaunimu dažniausiai reikia kalbėti jų kalba ir tik atsargiai, labai subtiliai ir psichologiškai priminti senas tiesas, kurios nesikeičia.

Yra tekę matyti, kaip senas kunigas kalbasi su jaunuoliais. Pokalbis įdomus. Susitiko skirtingos kartos. Senas kunigas ir jauni pasauliečiai. Pokalbis buvo visai trumpas, bet svarbiausia, kad jie vieni kitus suprato. Jie Šypojojosi. Kunigas juos priėmė tokius, kokie jie yra. Pasakė jiems kelis šiltus, paprastus žodžius, ir to užteko. Jie išsiskyrė kaip draugai. Manau, kad tai nemažas laimėjimas. Tokie jaunuoliai kitą kartą nebijos prieiti prie kunigo, nežiūrės į jį, kaip į pasenusio pasaulio atstovą. O jei taip ir galvotų, bet turėdami sunkią problemą, kurios niekas nepadeda išspręsti, vis tiek ateitų pas kunigą, tuo jau tikrai galėtume džiaugtis.

Suprantu, kaip kunigui yra nelengva kalbėti su iškreiptai ar visai priešingai mąstančiu žmo-

gumi, juk toks žmogus gali net pasijuokti iš šventų dalykų. Ir kaip sunku nesupykti, nesusierzinti, nenuieiti atsukus nugara. Žinau, kad tik tada, kada tikrai myli kiekvieną žmogų, kaip savo brolį, matydamas jį klystantį, neturi teisės ant jo pykti, bet iš visos širdies, su didžiausia meile, prašant Dievo pagalbos, turi stengtis jam padėti. Jeigu širdy tiki, kad žmogus klysta dėl to, kad neranda nė mažiausio takelio į tiesą, turi jam padėti tą takelį rasti. Juk Jėzus Kristus nepyko ant savo kankintojų, o tik pasakė "... jie nežino, ką daro".

Manau, kad anksčiau ar vėliau žmogus turi sužinoti tiesą. Jeigu turi Dievo duotą protą ir širdį, negali visą gyvenimą klaidžioti lyg tamsoje naktyje. Klystančiam žmogui padėti surasti nors mažą tikėjimo šviesos spindulėlį turi ne tik kunigai, vienuoliai, bet ir tikintys pasauliečiai.

Jeigu reikėtų pasirinkti kunigą, žinoma, rinkčiausi *tradicinį*. Kodėl? Rinkdamasis *tradicinį* kunigą, dažniausiai nesuklysi, o rinkdamasis *modernistą* — gali suklysti. Su *modernistu* gali būti visaip... Kuo kunigas modernesnis, tuo daugiau jis kelia tikintiesiems abejonių. O jei kunigas kelia tikintiesiems abejones, jau yra blogai.

Pamenu, kai dar neseniai buvau pradėjusi lankyti bažnyčią, sykį nuėjau išpažinties pas jauną kunigą. Labai nustebau, kai jis pasakė,

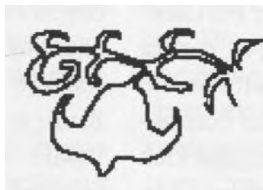
kad kalbėdama žiūrėčiau į jį. Gerai pamenu jo sakinį: "Neslėpk savo gražaus veido nuo manęs". Tada aš naiviai pagalvojau, kad tai yra nauja, o aš esu atsilikusi ir nežinau. Seni kunigai niekada neliepė į juos žiūrėti. Kai kunigas kalbėjo, neatitraukė savo akių nuo mano. Man buvo labai nedrąsu. Po tokios išpažinties jaučiausi keistai. Kai gerai pagalvojau apie visus jo pasakytus žodžius, supratau, kad kunigui nedrėjo šitaip kalbėti.

Po kiek laiko šį kunigą kažkodėl iškėlė iš miesto.

Svarbiausia, kad žmonės nepasimestų. Kartais tikintieji ima blaškytis tarp bažnyčių, tarp kunigų, o tuo metu jų tikėjimas pastebimai gęsta.

Noriu palinkėti visiems žmonėms surasti savo bažnyčią, savo kunigą, juo tikėti ir niekuomet nenusivilti.

O kunigams - tiek, *tradiciniams*, tiek *modernistams*, linkiu turėti savyje didelę meilę Dievui ir žmonėms, kad ji ryškiai degtų ir šviestų ir rodytų kelią kiekvienam paklydusiam ar pavargusiam žmogui į nuostabiausią Tėvynę, Tėvo namus, kur Dievo Meilė niekuomet nesibaigia; ten nušluostysi mums nuo akių kiekvieną ašarą, o mes Tave, Dieve, regėdami veidas į veidą, per amžius būsime į Tave panašūs".



■ Vilkaviškio vyskupijos Sangrūdės bažnyčia, statyta 1925 m., sudegė 1971 m. Ilgą laiką tikintieji meldėsi pertvarkytoje klebonijoje. Birželio 5 d. Vilkaviškio vysk. J. Žemaitis MIC konsekravo naująją Šv. Kūdikėlio Jėzaus bažnyčią, dalyvaujant keliems kitiems Lietuvos vyskupams. Jos atstatymu rūpinosi klebonas Robertas Brūzga, kuriam bažnyčios šventinimo dieną suėjo 10 m. kunigystės ir 35 m. amžiaus. Už nuopelnus atstatant bažnyčią ir aktyvią pastoracinę veiklą vysk. J. Žemaitis suteikė jam Vilkaviškio vyskupijos kapitulos garbės kanauninko titulą.

NERIBOTAS ATLAIDUMAS

Chiara Lubich

"Aš nesakau tau - iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų"
(Mt. 18,22).

Jėzus sakė tuos žodžius Petriui, kuris klausydamas tų nuostabių dalykų, kuriuos Jėzus sakė, Jo paklausė: "Viešpatie, kaip dažnai aš turiu atleisti artimui, kai jis mane neteisingai kaltina? Ar tik iki septynių kartų? Jėzus atsakė: "Aš nesakau tau - iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų".

Petras labiausiai ir giliai buvo paveiktas tokio Viešpaties mokymo, o būdamas sąžiningas ir dosnus, pasiryžo iš naujo taip daryti, kaip Jėzus nurodė. Jis jau buvo pasiryžęs daryti ką nors ypatingo, atleidžiant net septynis kartus. Iš tikrųjų Judaizmo išpažinėjai buvo priėmę idėją atleisti du, tris, o daugiausiai keturis kartus.

Bet atsakydamas, "septyniasdešimt septynis kartus", Jėzus sako, kad Jis nori tokio atleidimo, kuris nesibaigia. Mes turime atleisti visuomet.

"Aš nesakau tau - iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų".

Šiais žodžiais primenama Lamacho, Adomo palikuonio, giesmė: "Jei už Kainą atkeršijama septingubai, tai už Lamachą septyniasdešimt kartų septingubai" (Gem 4,24) Tuo būdu neapykanta pradėjo kilti pasaulyje, kaip patvinusios upės vanduo ir pereinama į vis didėjančią jūrą, užliejo žmones kaip jūrą.

Prieš tokio blogio plitimą Jėzus pataria neribotą ir besąlyginį atleidimą, kuris pajėgia pralaužti tą užburtą blogio ratą.

Tiktai atleidimas gali sustabdyti blogio tvaną ir savęs naikinimą. "Aš nesakau tau - iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų".

Mes privalome atleisti, visuomet atleisti. Atlaidumas tai nėra tas pat, kas užmiršimas,

kas dažnai reiškia nenorą pažvelgti į tą padėtį. Atlaidumas juk nėra kokia silpnybės išraiška, tai nereiškia, kad atlaidumas nekreipia dėmesio į blogą ar gera. Atlaidumas nereiškia, kas svarbu, kasdieniška, ar kas yra bloga ir gera. Atlaidumas nėra abejingumas. Atlaidumas yra sąmoningas valios veiksmas ir todėl laisvas veiksmas. Jis sudeda iš mūsų artimo priėmimo tokio, koks jis yra, nežiūrint, koks blogis mums padarytas, taip kaip Dievas priima mus nusidėjėlius, nepaisydamas mūsų klaidų. Atleidimas susideda ne blogiu už blogį atsilyginimu, bet darytum to, ką šv. Paulius mums sako: "Nesiduok pikto nugalimas, bet nugalėk pikta gerumu" (Rom 12, 21).

Atlaidumas reiškia duoti galimybę tam, kuris tave skriaudė, naujiems su tavimi santykiams. Tai duoda galimybę jums abiem vėl iš naujo patirti, kad blogis neįsigalės.

Petras klausė Jėzaus: "Kaip dažnai aš turiu atleisti mano broliui?"

Atsakydamas jam, Jėzus sakė, norėdamas, kad krikščionių bendruomenės dalintųsi atlaidumo patyrimais vieni su kitais.

Todėl visų pirmiausiai mes privalome veikti tuo būdu ir dalintis patyrimais su tais, kurie dalinasi mūsų tikėjimu šeimose, darbovietėse, mokyklose ir taip pat panašiu būdu daro toliau.

Mes žinome, kad kas nors, kuris yra skriaudžiamas, dažnai yra gundomas atsiliiepti panašiais žodžiais ar veiksmais.

Mes taipgi žinome kad asmuo, kuris gyvena su namiškiais, negali mylėti, kadangi jų visų asmenybių skirtumai, irzlumas ar kitos priežastys jam trukdo. Todėl mes turime niekada neužmiršti, kad tik nusiteikimas atleisti gali išlaikyti taiką ir vienybę.

Mes visuomet būsime gundomi apie kitų

GAILESTINGUMAS - SIELOS ŠVENTĖ

Antanas Marčiulaitis

Norėdamas pasiteisinti, anas paklausė Jėzų: “O kas gi mano artimas?” Jėzus prabilo: “Vienas žmogus keliavo iš Jeruzalės į Jerichą ir pakliuvo į plėšikų rankas. Tie išrengė jį, sumušė ir nuėjo sau, palikdami pusgyvį. Atsitiktinai tuo pačiu keliu ėjo vienas kunigas. Jis pamatė, bet praėjo kita puse kelio. Taip pat ir levitas, pro tą vietą eidamas, jį matė ir praėjo kita kelio puse. O vienas pakeleivis samarietis, užtikęs jį, pasigailėjo. Jis priėjo prie jo, užpylė ant žaizdų aliejaus ir vyno, aptvarstė jas; paskui, užkėlęs ant savo gyvulio, nugabeno į užeigą ir slaugė jį. Kitą dieną jis išsiėmė du denarus, padavė užeigos šeimininkui ir tarė: ‘Slaugyk jį, o jeigu išleisi ką viršaus, sugrįžęs aš tau atsilyginsiu’. Kas iš šitų trijų tau atrodo buvęs artimas patekusiam į plėšikų rankas?” Jis atsakė: “Tas, kuris parodė jam gailestingumą”.

Jėzus šį pamokymą skyrė ne vien Senojo Įstatymo mokytojui, paklaususiam, kas gi yra artimas, kuriam reikėtų rodyti meilę ir gailestingumą. Tai liečia mus visus, be jokios išimties, be luomų, tarnybinės ar socialinės

padėties, amžiaus ir kitokių skirtumų. Dievas ant meilės ir gailestingumo pamatų kūrė pasaulį, aukojo savo vienatinį Sūnų, kuris baisia kančia ir mirtimi ant kryžiaus turėjo išvaduoti žmoniją iš gimtosios nuodėmės. Tik begalinis Viešpaties gailestingumas, tik niekad neišsenkančios Jo meilės versmės žadina mumyse amžinojo gyvenimo viltį. Tad ar mes, gailestingąjį Dievo kūriniai, neturėtume patys skleisti gailestingumo dvasią?!

Meilė ir gailestingumas sudaro kiekvieno mūsų gyvenimo esmę ir prasmę. Be meilės negalima įsivaizduoti gailestingumo, be gailestingumo - nėra meilės. Taigi šios dvi sąvokos, kilninančios žmogų, yra tarp savęs glaudžiai susijusios ir neatskiriamos. Tik meileje ir gailestingume slypi dvasinė žmogaus stiprybė.

Tikras gailestingumas nepripažįsta nė mažiausio abejingumo žmonėms, patekusiems į vargą, bėdą, nelaimę, skriaudžiamiems, kenčiantiems... Gailesčiu spinduliuojantis žmogus nesvyruodamas stabtelės prie elgetos su išmalda atkišta ranka, apgins ir paguos skriau-



netobulumus, vis atsimindami jų praeitį ir pageidauti, kad jie būtų dabar kitokie. Bet mums reikia įsigyti įprotį, kad galėtumėm žiūrėti į juos naujomis akimis ir matyti juose naujus asmenis, visuomet priimdami juos tuojau pat ir besąlygiškai, net jei jie ir neatgailautų.

Tu galėtum sakyti: “Bet tai sunku!” Ir tu esi teisus. Tai yra atsakomybė, kurią krikščionybė mums skiria. Mes turime sekti Jėzumi, kuris, mirdamas ant kryžiaus, meldė Tėvą atleisti tiems, kurie Jį pasmerkė ir nukryžiuvo. Ir po to Jis prisikėlė.

Tad drąsos! Pradėkime gyventi, sekdami Jėzaus gyvenimo pavyzdžiu. Mes rasime ramybę, kurios neturėjome prieš tai, ir džiaugsmą, kurio niekada nepatyrėme.

Iš anglų kalbos išvertė **Kostas Paulius**

džiamąjį, patarnaus ligoniui, invalidui, tars paguodos žodį nelaimėn patekusiam, sulaikys ir taktiškai pamokys bloga darančį.

Dviejų dukterų motina (sūnų ji neturėjo) kas vakarą, sukalbėdavo rožinio dalį už partizanus, kad Dievas laimingų jų žygius, suteiktų kantrybės ir ištvermės, palengvintų vargus. Nėgana to, ji prikepdavo pyragaičių, paruošdavo sumuštinį ir pasiūsdavo paaugles dukreles į mišką partizanams nunešti - juk jie, vargšeliai, alkani. Moters gailiaširdiškumas vertė tai daryti, nors ji žinojo, kad gali ir savo dukreles pražudyti, ir pati į enkavedistų rankas pakliūti. Moteris neskirstė žmonių į savus ir svetimus, jai visi buvo vieno dangiškojo Tėvo vaikai.

Kitas pavyzdys. Po vienu stogu, bet atskiruose butuose gyveno du kaimynai, kurie ilgai tarpusavy pykosi. Ypač didelę neapykantą rodė, be perstojo kerštavo ir stengėsi visaip kenkti savo kaimynui. Tadas: girtas spardydamo jo buto duris, išplūsdavo pačiais įžeidžiausiais žodžiais. Kartą net jo buto langus išmalė. Bet štai šis nenuorama kerštautojas sunkiai susirgo ir atgulė į ligoninę. Niekas iš giminių ir draugų jo nelankė, niekas nė menkiausio paguodos žodelio jam netarė. Net žmona jį retai telankė. Matyt, jos širdis apsunko nuo vyro piktadarybių. Visų užmirštas ir apleistas, žmogelis krito į visišką desperaciją. Tačiau vieną dieną jo palatos duris pravėrė nekenčiamasis kaimynas. Jis ligonį paguodė, suramino, skanėstų atnešė. Tadas buvo taip sujaudintas kaimyno gailestingumo, kad net pravirko. Ilgai laikė jo dosnią ranką savojoje, pajutęs gailestingą, širdį, užmiršusią visas nuoskaudas. Kaimyno gailestingumas sulaužė visas neapykantos ir keršto užtvaras, ilgai juodu skyrusias. Grįžo tarpusavio supratimas ir bičiulystė.

Nuolatinė neapykanta, arba, kaip sakoma, akmens užantyje nešiojimas, kad progai pasitaikius, būtų galima jį sviesti į savo priešą - tai dvasiškai netvirtų žmonių ginklas, niekam niekada negalintis atnešti ramybės ir pasitenkinimo. Jei dažniau ir su nuoširdžiu gailėsčiu



Adelė Dirsytė Kaune 1934 m.

mintyse ar maldose apmąstytume Kristaus kančią kryžiaus kelyje - didėtų ir mūsų gailestingumas ne tik nelaimingiesiems, bet ir mūsų priešams. Prikaltas prie kryžiaus, nepaprastai kentėdamas, Išganytojas prašė savo Tėvą: "Atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro". Štai koks nuostabaus gailestingumo pavyzdys mums, palinkusiems į neapykantą ir kerštą. Deja, kur besidairytume, pastebime neapykantos ir keršto šešėlius, šurpiai užgožiančius meilę ir gailestingumą.

*O Kryžiau, o vienintele viltie,
Gailestingumo gelme,
gelbėk puolantį pasaulį!*

(Kazimieras Račiūnas)

Tik sudiržusi, vien savąjį aš pripažįstanti širdis nepajėgia surasti bent kristelį gailestingumo kitam. Mokykimės gailestingumo iš Švč. Mergelės Marijos. Jos apsireiškimai Liurde, Fatimoje, Šiluvoje, Medjugorjėje ir kitur, jos ašaros, išlietos dėl žmonijos moralinio nuopolio, maldavimai, įspėjimai, raginimai taisyti - argi tai ne gailestingumo įrodymai? Ne veltui maldose Marija vadinama gailestingąja Motina.

Nepaprastu ir ne vienadieniu gailestingumu visame pasaulyje plačiai išgarsėjusi Motina

Teresė iš Kalkutos - taip pat gražus pavyzdys mums, dažnai pernelyg susirūpinusiems savimi ir nemačiom negirdom praslenkantiems pro svetimą skausmą, vargą, liūdesį. Kiek daug motiniškos užuojautos ir meilės skyrė ši fiziškai menkutė, bet dvasiškai galinga moteris benamiams alkaniesiems žmonėms. Su koku rūpestingumu ir gailesčiu rinko juos iš gatvių, patvorių, slaugė, gydė, maitino. Motinos Teresės idėja gelbėti nelaimėn patekusius ir apleistus varguolius pasklido po pasaulį ir surado teigiamą atgarsį. Ne materialiniai išskaičiavimai, ne garbės troškimas ar kitos priežastys skatino ją taip daryti, o tik gailestingumo pripildyta širdis.

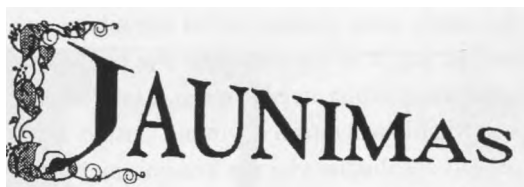
Šiandien daug kur matome gailestingumo stoką. Veltui ieškotume nors menko gailestingumo daigelio savanaudžio, pavyduolio, pikčiurnos sieloje, nes jie temato tik save, gyvena tik savo rūpesčiais, užsiėmę tik savo materialiais reikalais. Kai atbunka jautrumas kitiems, drauge atbunka ir gailestingumas. Net ir vaikų širdelėse ima blėsti šita neįkainojama dvasinė vertybė. O kad taip iš tikrųjų yra, įrodysiu faktu. Prieš keletą metų skaitydamas kaimynų vaikučiams Jono Biliūno apsakymo *Brisiaus galas* paskutines eilutes, pastebėdavau jų akutėse ašaras. Juos sujaudindavo psichologiškai įtempta pasakojimo atomazga: “Gal ir suprato Brisius, kodėl tasai žmogus jį užmušė; tik negalėjo suprasti, kodėl tekinom nuo jo pabėgo; juk jisai mirdamas tik kojas norėjo jam paskutinį kartą palaižyti...” Bet štai po kelerių metų, kai įsivyravo besaikio spoksojimo į televizorių ekranus manija, kai smalsios mažųjų akys ėmė gaudyti juose smurtą propaguojančius filmus, gailestingumas atvėso, sustabarėjo. Ir toji vargšo šunelio žūtis, toji psichologinė įtampa vaikams tapo jau nebeįtaigi. Taigi ne gailestingumą ir ne užuojautą ugdo vaikų psichikoje tokio pobūdžio televizijos lai-

dos, o tik panašaus smurto pradmenis. Nors Bažnyčia, mokykla, psychologai, net ir nemaža dalis apdairių tėvų sunerimę bando įrodinėti tokių laidų kenksmingumą, tačiau žiniasklaidos atstovams, matyt, labiau rūpi biznis, negu moralė. Šitai ir brendame į nejautrumo, dvasinio atbukimo ir nihilizmo klampynę. Taip ir norisi kartu su poetu Kazimieru Račiūnu šaukti:

*Gailestingumo žibury, budėk
Ir mus į sielų tėvišką lydek!*

Kartą Kristus, užkopęs ant kalno, mokė gausiai susirinkusią minią: “Palaiminti gailestingieji: jie susilauks gailestingumo”! (Mt 5,7). Šis Kristaus pamokymas ypač aktualus dabartiniais moralinio pakrikimo laikais, kai pasaulį užvaldė materializmo demonas, išstūmęs meilę ir gailestingumą, pasėjęs egoizmą ir neapykantą. Aiškiai matome, kaip trūksta gailestingųjų samariečių nelaimingųjų ašaroms nušluostyti, alkiui numalšinti, benamius priglausti, našlaičiams jaukų prieglobstį suteikti. Tik samarietiškas gailestingumas gali pašalinti pyktį, neapykantą ir kerštą, išsaugoti taiką ir saugumą, racionaliai paskirstyti materialines vertybes, išgyvendinti gėdingą visuomenės diferenciaciją į kilminguosius ir prasčiokus. Gailestingumas viską gali, tik reikia suteikti jam visuomeninį pobūdį. Nei *Caritas*, nei kitos socialinės apsaugos institucijos bei organizacijos nebus pajėgios įgyvendinti savo kilnių siekių, jeigu vyriausybė ir visuomenė į visa tai žiūrės atsainiai. Tik visuotinė gailestingumo dvasia bus pajėgi sumažinti vargus, palengvinti skausmus, atnešti ramybę ir taiką. Bet visų pirma ji turi įsižiebtį ir nuolatos pleventi kiekvieno žmogaus širdyje. Duok, Dieve, didžiojo Gailestingumo Tėve, kad taip ir būtų.





KAIP PRARANDAMAS IR ATRANDAMAS TIKĖJIMAS

(Jaunimo grupėje premijuotas rašinys)

Rita Kasparavičiūtė



Nuo pat tos valandos, kai išvydome pasaulį, mūsų gyvenimo laivelis yra blaškomas po bekraštį vandenyną. Ne vieną kartą, siautėjant audrai, laivas dužo, atsitrenkdamas į uolas, ne vieną kartą skendo, plakamas vandenyno bangų.

Kiekvienas tikimės pasiekti laimės, ramybės uostą, bet ne visiems tai pavyksta. Vieni pamano, kad tai lemtis, likimo pokštas ar Dievo bausmė. Tuomet imame iš naujo skaityti gyvenimo knygą, atsargiai, lyg su baime verčiame lapas po lapo. Apsvarstome savo poelgius, mintis, lyg tikėdamiesi atrasti tą lemtingą klaidą.

Tik tada suprantame, kad nesame pasaulio valdovai, o esame priklausome nuo Dievo. Mes ir mūsų likimas yra nulemtas, suplanuotas Dievo. Tik savo laimę ir gerovę kuriame patys, galvodami apie sau artimus ir mylimus žmones.

Paslydus nuodėmės kelyje, pakilti yra sunku, o dar sunkiau užgydyti krauju pasrūvusias sielos žaizdas. Bet kai pats esi sužeistas nuodėmės, imi lengviau suprasti kitų skausmą, neviltį, išmoksti užjausti, paguosti. Tampi jautresnis ir jauti, kaip tavo žeidžia aplinkinių sielvas, širdgėla.

Kiekvienas kažkuo tikime, nes jeigu žmogus niekuo netiki - jis neegzistuoja.

Tikėjimas suteikia viltį gyventi, mylėti. Prikelia dvasią naujam atgimusiam rytojui. Tik tikėdami

atrandame savąjį Aš, atrandame gaivinančią versmę - Dievo meilę. Suvokiame, ko norime iš gyvenimo, iš savęs ir kitų.

Tik tikėjimas Dievu atveria akis, priverčia pamatyti platesnius horizontus, išskleisti sparnus aukštesniam skrydžiui ir pakilti į beribę erdvę. Suvirpina kiekvieno žmogaus širdį, įžiebta negęstančią ugnelę.

Mes - laikini šioje žemėje ir, išmušus paskutinei gyvenimo minutei, išlipsime iš skubančio traukinio amžinybės stotelėje ir tapsime laiko dulkėmis.

Tad gyvenimą turėtume nugyventi taip, kad paskutinę gyvenimo akimirką netektų atsidusti ir savęs paklausti - ką gyvenime padariau ne taip?

KAIP NUGALĖTI SAVO PERDĖTĄ IŠDIDUMĄ

Justė Gregorauskaitė

Tik ką grįžau iš mokyklos. Paprasta diena. Tik todėl, kad jau seniai niekas nesikeičia, nėra jokių prošvaisčių, aš daugiau nebegaliu tylėti. Noriu viską pasakyti jai, jos draugei, visiems... Bet nemanau, kad, ištarus tai garsiai, mes vėl būtume geros draugės, galbūt net atvirkščiai...

Mūsų klasėje tik keturios merginos - dvi poros, kurios iš šalies žiūrint atrodo geriausias draugės. Taip buvo iki šių metų pavasario. Tada ji pasikeitė. Eglė gražiai nauaugusi, daili mergina - tą ji pati pripažįsta. Pripažįsta ne tik sau, bet ir stengiasi tai pabrėžti kitiems matant. Gyvena labai pasiturinčiai, todėl net ir kokius nors netinkamus bruožus gali paslėpti po brangiais drabužiais, madinga šukuosena. Be to, ji turi protingą galvą ant pečių ir mokslai jai sekasi neblogai, tačiau užtenka kvailumo, kad pradėtų save įsivaizduoti pasaulio centru". Kol baigėsi mokslo metai, aš to dar negalėjau suprasti, man tiesiog atrodė, kad ji galbūt yra užpykusi, gal aš ką nors neatleidžiamo leplelėjau, bet šie metai yra pragariški, ir aš tik susiėmusi už galvos vaikštau, stengdamasi jai nepakliūti į akis,

negadinti sau nuotaikos ir, galų gale kada nors trūkus kantrybei, pasakyti jai porą atvirų žodžių.

Aš neabejodama galiu teigti, kad Eglė perdėm išdidi. Taip, žmogus turi turėti savigarbos, bet jos išdidumas jau nusidažęs arogancijos, pavydo, apkalbų atspalviais ir, dėkoju Dievui, kad dar nėra fizinio keršto. Aš jau nebeprisimenu, ką reiškia malonus, draugiškas pasiplepėjimas su ja. Apie mokyklą, pamokas, studentus neįmanoma diskutuoti, nes tuoj pradedama paniekinamai prikašioti, kodėl aš mokausi, stengiuosi paruošti visas pamokas ir atsakinėjimai man nesudaro didelių problemų, o jei pasakau, kad svarstau stoti į ekonomikos fakultetą, tuoj ypatingu tonu pasakoma: “Ai, tai būsi bankininkė?!”. Net šurpas per kūną pereina: ekonomisto profesija atrodo beesanti niekam tikusi, nes vien tik ekonomistai knaisiojasi po šiukšlių konteinerius ir valkatauja. Apie muziką, koncertus ar šiaip ką nors ne iš mokyklos gyvenimo irgi pasakoti neverta, nes tuojau pat jos tonas ir žodžiai paverčia tave tikru kvailiu ir neišmanėliu toje srityje. Pavydima net geresnio pažymio negu jos, tuoj pradedam rėkauti, kad aš tik mokausi ir daugiau nieko nedarau, o tai yra atsilikusio nuo gyvenimo žmogaus būdas (pagal kažkokius jos įsitikinimus), bet jei gaunu žemesnį balą, iš manęs viešai pasijuokiamą, išsityčiojama. Ji visą laiką bando sudaryti savo įvaizdį, kad galėtų būti manekene (nelaimėi, jai trūksta kokių dešimties centimetrų ūgio), kad ji yra visapusiškai išprususi ir išsilavinusi mergina, o svarbiausia - jos materialinė padėtis yra aukščiausia klasėje, jei ne visoje mokykloje. Manau, Eglė trokšta, kad visi ją manytų esant supermergina. Tačiau ji moka prisigerinti, ištraukti iš tavęs, kojai reikia, ir, nusišluosčiusi j tave kaip į kilimėlį kojias, aukštai pakėlusį nosį nueiti.

Eglė išdidi. Per daug. Šiais metais mokykloje ji nepadeda organizuoti jokių švenčių, nes pavasarį į dvyliktokų šimtadienį niekas jos nepakvietė. Jau daug kas ją pažino ir jos draugai yra tik tie, kurių jai dabar reikia kokiam nors tikslui pasiekti, todėl dauguma, žinodami, kokia ji iš tiesų, nenorėjo sau gadinti šventės. Taip buvo didžiai įžeisti jos “savigarba, ambicijos” ir dar kažkokie veidmainiški jausmai.

Kas mane gerai pažįsti, turbūt nepatikėtų, jei pasakyčiau, jog ir aš buvau panaši į ją prieš porą metų. Bet mane mama atvedė į takelį, o taku nuėjau jau pati. Bjauriausia buvau devintoje klasėje. Man atrodė, kad absoliučiai visi yra kvailiai, nieko nesuprantą, kad aplink mane sukasi pasaulis ir tegul jokie tėvai nereguliuoja man gyvenimo... Susidėjau su panašiais draugais, praleisdavau pamokas. Man jos atrodė visai nereikalingos - juk aš tokia protinga, patyrusi gyvenime. .. Į mokyklą nesinorėjo eiti ir dėl to, kad klasėje buvau su visais susipykus, niekas negalėjo pakęsti mano karališkos didybės, nenuoširdumo. Atrodo, kad tai buvo tipiškas paaugliškas *maištas*, bet aš ne tik maištavau, o ir niekinau kitus, laikydavau visus nereikšmingais žmogeliukais. Aš buvau per daug išdidi, ne tik jaudrinta brendimo pasikeitimų. Mama, ilgai kentėjusi, neištvėrė: labai rimtai ir atvirai šnekėjosi su manim, pasakė visus mano privalumus ir neigiamas savybes. Tai privertė mane susimąstyti. Palengva mokslai susitvarkė, sėkmingai išlaikiau egzaminus, palikau draugus, nes norėjau iš esmės keistis. Žinoma, viskas taip paprastai ir sklandžiai nevyko. Bet... Gavusi devintos klasės pažymėjimą į rankas, pajutau, kad pirmasis žingsnis jau žengtas.

Tą vasarą buvau kaime, o tai man labai padėjo. Artumas su gamta, pirmieji bandymai būti tolerantiškai viskam, o juk žinoma, kaip gali išvesti iš kantrybės nuolatiniai senelių reikalavimai ir įpročiai, pirmosios meilės paliktos žaizdos... Taip mažais žingsneliais nutipenu per visą vasarėlę. Pamiršau paminėti svarbiausią dalyką, kuris man padėjo nusileisti iš padebesių, - tai MALDA. Po trejų ar daugiau metų pertraukos atlikau išpažintį. Iš širdies, niekeno neverčiama. Niekad nepamiršiu to jausmo, kurį patyriau tąkart išėjusi iš bažnyčios, dar iki šiandien jis slypi manyje. Pamilau viską ir visus. Taip, pamilau. Su tos meilės atėjimu dingo išdidumas, arogancija, niekinantis ir pašaipus žvilgsnis į pasaulį... Aš buvau, esu ir būsiu dėkinga Dievui už ta jausmą, kurio dėka aš tikrai pasikeičiau. Per tuos porą mėnesių išmokau būti pakanti ir atlaidžiai žiūrėti į kitų silpnybes ar neigiamas savybes. Jau vėl vaikais tapę seneliai, patys to



Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčios šventoriuje prie A. Dirsytės paminklo J. Paukštelio gimnazijos mokiniai ir kiti minėjimo dalyviai 1999.04.17

nežinodami, išmokė tų vertybių. Gamta mane ramino, o prisimindama pirmąją tikrąją meilę, galėjau nuoširdžiai šypsotis. Jau prieš rugsėjo 1-ąją aš jutau, kad tiesiog trykšte trykštų meile viskam. O geriausias atlyginimas už šį mano sunkų darbą - naujųjų draugų pripažinimas, kad esu "labai geras ir linksmas žmogeliukas".

Todėl, kai Eglė ką nor užgaunančio pasako, keikiu ją mintyse: "Ak, tu ragana!", bet po akimirkos, prisiminusi save, noriu priėti prie jos ir išrėžti tokį pamokslą, kokį man išrėžė mama. Noriu, kad ji susimąstytų, jog žudo žmogų savyje, kad jai nuo to bus blogiau, bet ne žmonėms, kuriais ji naudojasi. Taip, mane skaudina jos žeidžiančios pašaipėlės, bet juk gyvenimas atseikės už viską... ji greitai neturės draugų (na, o tėvai ją myli tokią, kokia ji yra). Belepinama ją ir besirūpinama materialine padėtimi, mama pamiršta pasirūpinti ne tik dukters išore. Juk užtektų pasakyti: "Pažvelk į save. Suvesk nuoširdžias sąskaitas su sąžine"... O gal reikėtų pasielgti taip, kaip pasielgė neseniai girdėtoje pasakoje tarnaitė, kuri, neištverusi karalaitės išpuikimo, kartą pasakė:

- Bet taip negražu, karalaite. Tai baisu!

- Ar tu nežinai, kad aš esu karaliaus dukra, o tu tik tarnaitė?- rėžė įžeistoji.

- Bet aš esu Dievo dukra! - atsakė toji.

Ir karalaitė atsiprašė.

Taip norisi, kad ir Eglė atsiprašytų, viską suprastų, įsitikintų, kad reikia keistis, bet... Ką padaryti, kad šie norai virstų tikrove? Reikia visa jai pasakyti, nes pati to nesupranta ar nenori suprasti. Tačiau nedrįstu, nes galbūt tik man Eglė atrodo išdidi, galbūt man reikia keistis...



■ Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų fakultetas bal. 28 d. surengė konferenciją *Šventasis Raštas: jų lietuviški vertimai ir jų technologija*. Tarp kitų kalbėjo doc. kun. dr. J. Ivanauskas apie Šv. Rašto vertimus nuo Lietuvos krikšto ligi 1960 m.

■ Mindaugo karūnavimo - valstybės dienos proga prez. Valdas Adamkus už nuopelnus Lietuvos valstybei ir už pastangas garsinant Lietuvos vardą pasaulyje bei padedant jau integruotis į pasaulio valstybių bendriją DLK Gedimino ordinu apdvanojo mons. Joną Gedvilą, Klaipėdos Taikos Karalienės par. kleboną, Klaipėdos dekaną ir Klaipėdos apskrities įgulos kalelioną.

■ Kun Kornelijus Bučmys OFM, buv. *Darbininko* redaktorius, mirė rugp. 16 d. Kennebunkporte, lietuvių pranciškonų vienuolyne. Palaidotas Brooklyne, Šv. Jono kapinių lietuvių vienuolių pranciškonų sekcijoje. Kunigu įšventintas 1949 m., į pranciškonų vienuoliją įstojo 1961 m.



Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

Klaidingai parašyti sakiniai

1. Tas svetimtautis du metus savistoviai dirbo ir ne blogai išsimokino kaip kalbėti lietuviškai.
2. Autoriaus rašinyje buvo pilna įvairių modernių išsireiškimų.
3. Atrodo, kad jam begalo sunku tinkamai išsireikšti.
4. Galvoju, kad man neužilgo prisieis važiuoti į užsienį.
5. Atsimink vaikelį kad reikia visuomet būti pavyzdingu ir uoliu, jeigu nori gyvenime konors atsiekti.
6. Tas nedakepėlis buvo įsimylėjęs į keletą mergiškų, bet mokykloje nesugebėdavo atsakyti nė vieno klausimo.
7. Fiziniai jis yra labai stiprus bet protiniai atsilikę.
8. Tų pletkų pasėkoje jis visiškai prarado lygsvarą ir pasidarė labai nervuotas.
9. Mokinys mintinai išmoko ir scenoje puikiai išpildė keletą liaudies dainelių.
10. Mano mėgiamiausi poetai yra sekantys: Maironis, Salomėja Neris ir Degutyte.
11. Paskaitoje buvo pristatyta įdomių minčių kurios pilnai atitiko mano galvosena.
12. Vyties futbolo komanda išbėgo į aikštę nepilname sąstate, bet visdėlto įmušo ketverius golus.
13. Aš jau senai pramačiau kad tam tavo prieteliui nepasiseks gerai išpildyti meninės programos mūsų klubo parengime.
14. Daleiskim kad jis turės išvažiuoti pirmo lapkričio bet vistiek ikitol dar galėtų pabaigti pradėtą kurinį.

15. Nuvykau į susirinkimą atsovauti mano klubui nes įtariau, kad niekas jo neatstovaus.



Ištaiststi tie patys sakiniai

1. Tas svetimtautis dvejus metus savarankiškai dirbo ir neblogai išmoko kalbėti lietuviškai.
2. Autoriaus rašinyje buvo pilna įvairių modernių posakių.
3. Atrodo, kad jam be galo sunku tinkamai išreikšti savo mintis.
4. Manau, kad man netrukus teks važiuoti į užsienį.
5. Atsimink, vaikelį, kad reikia visuomet būti pavyzdingam ir uoliam, jeigu nori gyvenime ką nors pasiekti.
6. Tas nevykėlis buvo įsimylėjęs keletą merginų, bet mokykloje nesugebėdavo atsakyti nė į vieną klausimą.
7. Fiziškai jis yra labai stiprus, bet protiškai atsilikęs.
8. Dėl tų apkalbų jis visiškai prarado pusiausvyrą ir pasidarė labai nervingas.
9. Mokinys atmintinai išmoko ir scenoje puikiai atliko keletą liaudies dainelių.
10. Mano mėgstamiausi poetai yra šie: Maironis, Salomėja Neris ir Degutytė.
11. Paskaitoje buvo pateikta įdomių minčių, kurios visiškai atitiko mano galvosena.
12. Vyčio futbolo komanda išbėgo į aikštę nepilnos sudėties, bet vis dėlto įmušė keturis įvarčius.
13. Aš jau seniai numačiau, kad tam tavo bičiuliui nepasiseks gerai atlikti meninės programos mūsų klubo renginyje.
14. Tarkim, kad jis turės išvažiuoti lapkričio pirmąją, bet vis tiek iki tol dar galėtų pabaigti pradėtą kūrinių.
15. Nuvykau į susirinkimą atstovauti savo klubui, nes įtariau, kad niekas jam neatstovaus.



Paruošė Aldona M. Jurkutė

BEDARBIŲ SKAIČIUS IŠAUGO

Rugpjūčio 1 dieną Lietuvos darbo biržoje buvo užregistruota 138,1 tūkstančio bedarbių. Per mėnesį jų skaičius padidėjo 4,5 tūkstančio, o palyginti su praėjusių metų rugpjūčio pradžia - 44 procentais. Statistikos departamentas skelbia, jog bedarbių pašalpas mėnesio pabaigoje gavo 23,9 tūkstančio bedarbių pašalpas mėnesio pabaigoje gavo 23,9 tūkstančio bedarbių, arba 39,9 procento daugiau nei pernai. Liepos mėnesį bedarbės moterys sudarė 49,3 procento, o kas penktas užsiregistravęs bedarbis buvo absolventas. Tuo tarpu laisvų darbo vietų per mėnesį buvo užregistruota 7,3 tūkstančio, arba 19,7 procento mažiau nei pernai. Nedarbo lygis per praėjusį mėnesį padidėjo 0,3 punkto ir rugpjūčio 1 dieną sudarė 7,8 procento. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, šiemet nedarbas išaugo 2,4 procento.

XXI amžius, Nr. 64

PARODA BANKO JUBILIEJAUS PROGA

Lietuvos žemės ūkio banko 75-mečio proga Alytaus skyrius surengė Lietuvoje cirkuliuosius monetų parodą. Monetos paimtos iš asmeninės Zenono Gramacko kolekcijos, laikomos Žemės ūkio banko seifuose.

Paroda susideda iš keturių skyrių; monetos ir piniginiai banknotai, cirkuliuojantys Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos pinigai, Lietuvos Respublikos laikinieji pinigai, pasaulio valių pinigai. Seniausios eksponuojamos monetos yra iš XV-XVI a.

Bene įdomiausios parodoje Lietuvos kolekcinės monetos, skirtos įsimintiniams įvykiams bei veikėjams paminėti. Tai monetos, skirtos Vincui Kudirkai, Adomui Mickevičiui, Mikalojui Kon-

stantinui Čiurlioniui, Sausio 13-osios penktosioms metinėms, Pirmosios lietuviškos knygos 450-osioms metinėms, didiesiems Lietuvos kunigaikščiams Gediminui ir Algirdui, karaliui Mindaugui paminėti.

Per parodos atidarymą banko filialo direktorius Aloyzas Jaciunskas pasakojo, kad nuo 1997 m. jų banko skyrius organizuoja įvairias parodas. Buvo surengtos parodos, skirtos leidiniams apie Vilnių ir Vilniaus kraštą. Lietuvos kariuomenei, pašto ženklų, vokų parodos. Zenonas Gramackas pasakojo, kad monetas renka jau 25 metus, į šį pomėgį žiūri kaip į gerą pinigų investavimo būdą, nes retų monetų kainos nuolat kyla. Be to, džiugu, kad jo surinktų monetų ateina pasižiūrėti lankytojai, ypač kai su vis klase užsuka moksleiviai.

Lietuvos aidas, Nr. 123.

KALINIAI BENDRAUS PARODOMIS

Pirmąją kalinių kūrybos parodą numatoma atidaryti Olštyno kalėjime. Šio Lenkijos miesto nuteistieji ir visuomenė pamatys Vilniaus griežtojo režimo pataisos darbų kolonijos dailės studijos *Rasos* narių kūrinius. Senojo Siaurės Lenkijos miesto kalėjime bus eksponuojama apie šimtą Lietuvos kalinių darbų.

Kaip sakė *Rasų* studijos vadovas dailininkas Bronius Grušas, daugelyje pasaulio kalėjimų nuteistieji kalinimo laiką trumpina kurdami įvairius dirbinius. Kūryba - viena iš kalinių darbinio bei dvasinio auklėjimo formų. Kuriančių nuteistųjų bendravimas tampa humaniškesnis, jie geriau pasirengia išėjimui į laisvę. Ketinama netrukus į Vilnių atvežti ir lenkų kalinių sukurtus darbus. Tikimas, kad tokių parodų mainai tarp Lietuvos ir Lenkijos valstybių taps tradiciniai.

Rasų dailės studijoje kaliniai tapo paveikslus, užsiima medžio drožyba, dekoratyvine metalo kalyba, meniškai įriša knygas.

Kauno diena, Nr. 131

ĮMONĖS SKOLINGOS 165,4 MLN. LITŲ

Lietuvos perdirbamosios pramonės įmonių skolos žemdirbiams birželio 1 d. sudarė 165,4 mln. litų, arba 7,3 proc. mažiau nei gegužės 1 d.

Pradelsto termino skolų turinčių įmonių bendra skola žemdirbiams iki birželio 1 d. sudarė 55,5 mln. Lt. Iš linų pramonės įmonių didžiausia skolininkė yra AB *Suvalkijos linai*. Grūdų pramonės įmonių pradelsti įsiskolinimai irgi nemaži: UAB *Varėnos grūdai* skolinga 1 mln. 108 tūkst. Lt, AB *Vievio malūnas* – 725 tūkst. Lt, AB „Šiaulių grūdai“ – 646 tūkst. litų. Pieno pramonės įmonės iš viso pradelstų skolų žemdirbiams turi 19 mln. 317 tūkst. Lt, mėsos pramonės įmonės – 12,5 mln. Lt.

Lietuvos aidas, Nr. 123

500 LITŲ BANKNOTAS - TIK 2000 METŲ PABAIGOJE

Kitų metų pabaigoje numatyta į apyvartą išleisti 500 litų banknotą, kuriame bus žymaus kultūros veikėjo Vinco Kudirkos portretas.

Tai bus didžiausio nominalo nacionalinis pinigas, kuris nustums į antrą vietą dabar didžiausią 200 litų kupiūrą.

Lietuvos banko valdyba jau patvirtino busimojo 500 litų banknoto etaloninius piešinius.

Kitų metų pavasarį numatoma išleisti naujo pavyzdžio 100 litų banknotą.

Dabar naudojami 100 litų banknotai yra vieningai likę nepakeisti nuo lito įvedimo 1993 metų birželio pradžioje. Juos pagamino Amerikos banknotų kompanija. Lietuvos bankas Paryžiuje jau keleri metai bylinėjasi su ja dėl blogos pirmųjų litų kokybės.

Nauji 100 ir 500 litų banknotai kokybe ir dizainu bus artimi 200 litų popieriniam pinigui, kurį pagamino kompanija, spausdinanti Vokietijos markės Vokietijos centriniui bankui.

Dėl portretų ant nacionalinių pinigų apsispręsta dar 1990 m.

Jeigu kada nors bus išleistas 1000 litų banknotas, jis bus su žymiojo kompozitoriaus ir dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio portretu.

Lietuvos rytas, Nr. 149

SOSTINĖS SENAMIESTIS - KAIP ANT DELNO

Paminklų restauravimo instituto specialistai užbaigė labai svarbų darbą – Vilniaus senamiesčio

istorinių tyrimų suvestinę. Sudarytas ir Vilniaus senamiesčio žemėlapis.

Dabar visas sostinės senamiestis – kaip ant delno. Bus galima iš karto pamatyti, kas jame sugriauta, kas išlikę, kas atstatyta.

Vilniaus senamiesčio kvartalų, aktualiausių šios teritorijos fragmentų, ansamblių tyrimai pradėti prieš du dešimtmečius. Sukauptas didelis fondas, kuris prieinamas visiems. O užbaigta istorinių tyrimų suvestinė visiems besidomintiems – projektuotojams, istorikams, žurnalistams, kitų profesijų žmonėms padės orientuotis, sužinoti, kas padaryta, kur galima rasti medžiagos apie įvairius Vilniaus senamiesčio objektus.

Vilniaus senamiesčio istorinių tyrimų suvestinė buvo pristatyta Kultūros vertybių apsaugos departamente.

GRYNAVEISLIS PRIZAS - DOVANA ARKLIO MUZIEJUI

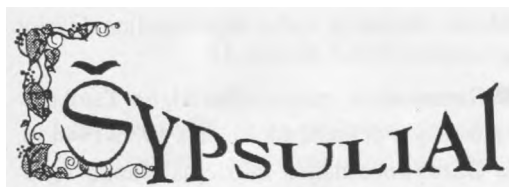
Vilniaus žirgyno bendrovėje išauginta arabų veislės 3 metų kumelaitė Gėlė apsigyvens Anykščių žemės ūkio mokyklos sportinių žirgų fermoje Niūronių kaime ir bus mokoma turistų pramogoms.

Taip baigėsi birželio pradžioje anykštėnų surengtos šventės “Bėk bėk, žirgeli!” loterija. Jos pagrindinis prizas – ši kumelaitė – nesulaukė laimingiausio šventės dalyvio, todėl prizą, kaip ir buvo žadėjęs, Vilniaus žirgynas dovanojo šventės rengėjams, siūlydamas, kad jis taptų gyvuju Arklio muziejaus Niūronyse eksponatu.

Anykščiuose esančio A. Barausko ir A. Žukausko-Vienolio memorialinio muziejaus, kuriam priklauso ir Arklio muziejus, direktorius Antanas Vervickas sakė, kad muziejininkai tikrai neturės sąlygų patys auginti arabiškąją Gėlę ir palaikyti tinkamą jos sportinę formą. Todėl grynaveislė dovana tiesiog bus perleista žemės ūkio mokyklai, Niūronyse auginančiai beveik 300 sportinių žirgų.

Artimiausiais metais Niūronių šventėse loterijoje laimėti ponis bei 1 metų kumeliukas pateko pas privačius žirgų mėgėjus Anykščiuose.

Lietuvos rytas, Nr. 149



Mažas Antanukas varto knygą su paveikslukais ir staiga klausia tėvą:

- Tėveli, kas yra tas žvėris?
- Tai liūtas.
- Ar tu, tėveli, liūto bijai?
- Ne.
- O kas yra tas didelis gyvulys.
- Tai dramblys.
- Ar tu, tėveli, dramblio bijai?
- Ne.
- Tai tu, tėveli, bijaisi tik mamos. Ar ne?

*

Susitikęs gatvėje girtą savo parapijietį, klebonas sako:

- Vakar buvau laimingas, susitikęs jus visiškai blaivų, o šiandien...
- Ne visuomet, klebone, visiems būti laimingiems. Vakar jūs buvote laimingas, šiandien aš...

*

Prieš 25 metus sakydavome, kad nesame tokie gudrūs, kaip mūsų tėvai, o dabar sakome, kad nesame tokie gudrūs, kaip mūsų vaikai.

*

Paprastas žmogelis klausia mokytą inteligentą, kas yra opera.

- Kaip čia tau paaiškinti? — galvoja intelligen-

tas. - Matai, opera yra toks veiksmas, kur vaidintojas, gavęs peilio smūgį į nugarą, užuot kraujavęs, dainuoja.

*

Lietuvis, atvažiavęs į Ameriką ir pramokęs šiek tiek angliškai, buvo pasamdytas nudažyti garažą. Buvo karšta liepos mėnesio diena. Žmogus, užsivilkęs tris paltus, visas šlapias, buvo jau beveik pusę garažo nudažęs, kai pro šalį eidamas užkalbino jį kitas lietuvis, kalbąs gerai abiem kalbomis. "Jonai, ko tu taip suprakaitavęs ir išvargęs?" - klausia tautietis. "Galas gi čia gali išlaikyti, užsivilkus tris paltus tokiam karštyje" - skundžiasi dažytojas. Tautietis, pažvelgęs į draugo apsirengimą, sušuko: "Ar tu iš proto išsikraustei?" Dažytojas, su dideliu rimtumu veide, atsakė: "Prieš pradedant darbą, savininkas įsakmiai pabrėžė sąlygą: 'Put on at least three coats'".

*

Romas: "Aš bijau čia eiti - tas šuo taip baisiai loja".

Tomas: "Argi nežinai patarlės, kad šuo, kuris garsiai loja, nekanda?"

Romas: "Aš žinau, bet ar tas šuo žino?"

*

Fotografas: "Ponia, jus atrodysit labai susiraukusi šioje nuotraukoje".

Ponia: "Palaukit minutę, kol nusiausiu savo naujus batus".

*

Tėvas: "Mane apvylei, Petriuk. Žadėjau tau nupirkti dviratį, jeigu būtum išlaikęs egzaminus. Ką gi tu veikei, kai reikėjo mokytis?"

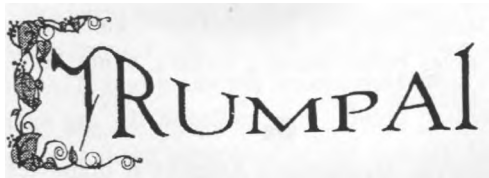
Petriukas: "Mokiausi važiuoti dviračiu".

*



■ Kun. Algimantas Keina, Kauno Karmelitų parapijos klebonas, birželio mėn. viešėjo Kanadoje ir susipažino su lietuvių gyvenimu.

■ Kun. dr. Viktoras Skilandžiūnas, Otavos lietuvių misijos kapelionas, birželio 13 d. buvo pagerbtas 80 m. amžiaus sukakties proga.



■ Gen. vyresniojo kun. A. Bonieckio pranešimu pop. Jonui Pauliui II, liepos 1 d. visame pasaulyje buvo 598 vienuoliai marijonai. Jie darbuojasi 18 šalių.

■ Čikagos kard. Francis George išrūpintomis stipendijomis nuo šių metų rudens pasinaudos du lietuviai jaunuoliai: Tomas Kedušas iš Šiaulių vyskupijos ir Gediminas Jankūnas iš Panevėžio vyskupijos. Jis studijuos Mundelein seminarijoje. Baltimorėje, St. Mary's seminarijoje, jau dveji metai studijuoja stipendininkai klierikai iš Kauno arkivyskupijos: Mindaugas Puronas ir Kęstutis Kevalas. Vašingtone katalikų universitete studijas tęsia du Telšių vyskupijos kunigai: Antanas Lapė ir Sigitas Žilys.

■ Liepos 24-25 d. Kaune, Vytauto Didžiojo universiteto salėje, vyko dviejų dienų konferencija, skirtam Ateitininkų federacijos atsikūrimo Lietuvoje dešimtmečiui paminėti. Konferenciją tarp kitų pasveikino ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

■ Pop. Jonas Paulius II busimajam Europai skirtas vyskupų sinodui, kuris vyks spalio 1-23 d. Vatikane, paskyrė tris pirmininkus kardinolus: prancūzą P. Poupardą, lenką F. Macharskį ir vokiečių J. Meisnerį. Vienos komisijos vicepirmininku paskirtas Vilniaus arkiv. metropolitas Audrys J. Bačkis.

■ Liepos 14 d. t. marijonų patalpose Čikagoje įvyko Amerikos marijonų vienuolijos suvažiavimo sesija, kurioje buvo išrinkta t. marijonų taryba. Provincioliu antrai kadencijai buvo perrinktas kun. Donaldas Petraitis MIC.

■ Lietuvos vyčių organizacijos 89 metinis suvažiavimas, vykęs Philadelphijoje, PA, liepos 31 d. už nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos vyčiams garbės

nariu buvo pakeltas veiklus vytis prel. dr. Juozas Anderlonis, ilgametis vyčių organizacijos dvasios vadas.

■ Kauno arkiv. metropolito Sigito Tamkevičiaus pasirašytu dekretu atkuriamas 1935-1944 m. veikęs Bažnytinės dailės muziejus Kauno senamiestyje arkivyskupijai priklausančiose patalpose.

■ Prel. Antanas Jonušas, kunigu įšventintas 1949 m. kovo 2 d., kuris darbuojasi Šv. Petro bazilikos kapituloje ir Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje (ūkio vedėjas), Romą lankančių lietuvių vadovas, savo 50 m. kunigystės jubiliejų atšventė, koncelebruodamas šv. Mišias su pop. Jonu Paulium II popiežiaus koplyčioje.

■ Kun. Algirdas Paliokas SJ, Pal. J. Matulaičio misijos Lemonte kapelionas, šią vasarą atostogas praleido Lietuvoje. Grįžęs rugpj. 1 d. papasakojo apie dvasinę ir moralinę padėtį Lietuvoje.

■ Liepos 18 d. kun. Augustinas Steigvilas MIC aukojo šv. Mišias Rebendorfe, Vokietijoje, švęsdamas savo kunigystės 50 m. jubiliejų. Šv. Mišios buvo skirtos ir Eichstaetto lietuvių gimnazijai prisiminti, kuri čia veikė ligi 1949 m. Kun. A. Steigvilas dirba sielovados darbą Argentinoje, Rosario mieste, kur taip pat redaguoja lietuvių laikraštį *Laika*.

■ Vokietijos Koelno arkiv. kard. Joachimas Mesneris geg. 25-29 d. šeštąjį kartą lankėsi Lietuvoje, šį kartą su gausia aukštų dvasininkų grupe. Aplankė Vilnių, Kauną ir Šiaulius, susitiko su Lietuvos hierarchais. Savo pamoksle kardinolas Lietuvos protu pavadino Vilniaus universitetą ir seimą, širdimi - Vilniaus katedrą ir Šv. Kazimiero koplyčią, o Lietuvos siela - Aušros Vartų koplyčią.

■ Kun. A. Volskis, Dievo Apvaizdos parapijos klebonas Southfelde, nuo liepos 25 d. pradėjo aptarnauti ir Windsoro, Kanadoje, parapiją. Kun. Kazimieras Butkus, buv. šios parapijos klebonas, susilpnėjęs sveikatai, pasitraukė.

41-ajam *Laiškų lietuviams* konkursui siūlomos temos:

- 1 Ką pasiimsime ir ką paliksime, žengdami į trečiąjį tūkstantmetį.
2. *Laiškų lietuviams* vieta mūsų periodikoje.
3. Kaip išvengti depresijos.
4. Jeigu santuokoje atsiranda dvasinė meilė - ji amžina.
5. Ar atvirumas žmogui padeda, ar kenkia?
6. Ne savo ugnimi žėruojam, ne sau aplinkui šviesą liejam.
7. Nėra šventų žmonių, yra tik šventi darbai.
8. Kelias į žmonių širdį eina per širdį.
9. Kas padaroma vaiko labui - padaroma tautos gerovei.
10. Į Tiesą - per ją supančias netiesas.

Konkurse gali dalyvauti ir suaugusieji, ir jaunimas. Jaunimui priklausys tik vidurinių ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jie būtinai turi pažymėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo grupei.

Straipsnio apimtis - apie 6 mašinėlę rašyti puslapiai, jaunimo gali būti trumpesni. Straipsnis pasirašomas slapyvardžiu, į atskirą vokelį (ant kurio užrašomas tik slapyvardis) įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnę voką ir siunčiamas redakcijai šiuo adresu: *Laiškai lietuviams*, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, USA. Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 2000 m. vasario mėn. 16 dienos. Premijų didumą ir skaičių nustatys Vertinimo komisija.

Kadangi šis konkursas bus jau šio tūkstantmečio gale, tai savaime suprantama pirmoji tema: ką mes su savimi pasiimsime ir ką paliksime, žengdami į trečiąjį tūkstantmetį. Antroji taip pat nesunkiai suprantama. Ateinančių metų pradžioje švėsime šio žurnalo auksinį jubiliejų, tai bus naudinga panagrinėti, kokią vietą per tą penkiasdešimtmetį jis užėmė mūsų periodikoje. Čia, žinoma, geriau galėtų apie tai spręsti tie, kurie jį skaito jau nuo pat pradžios - 1950 metų, bet manome, kad ir daugelis Lietuvos skaitytojų jau galėjo su juo pakankamai susipažinti, kad galėtų kompetentingai atsakyti į pateiktą klausimą.

Atkreipkite dėmesį, kad čia pateikti kai kurių temų formulavimai lyg šiek tiek "kūrybingesni", kad konkurso dalyviai galėtų kūrybiškiau ir kartu laisviau atskleisti savo kūrybinį talentą. Gerai žinome, kad tiek Lietuvoje, tiek ir išeivijoje yra nemaža tokių kūrybingų rašytojų. Tad kviečiame konkurse dalyvauti ir vienus, ir kitus. Būtų labai malonu, kad gautume straipsnių ir iš tų, kurie neseniai yra atvykę iš Lietuvos. Tad pasiryškite ir rašykite, nelaukdami paskutinės dienos, kad gautume laiku jūsų rašinius. Galima rašyti ir beletristine forma.

